

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΖ'
ΤΕΥΧΟΣ 145
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ,
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

Ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Congo

Τήν Κυριακή 1 Ἰανουαρίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν κ. Παντελεήμων προεξήρχε τῆς θείας Λειτουργίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγον στόν Ἱερό Ἐνοριακό Ναό Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τῆς πρωτεύουσας Μπραζαβίλ, μετά τό πέρας τῆς ὁποίας, παρά τήν ἔντονη τροπική καταιγίδα, πραγματοποιήθηκε λιτανευτική ὁδοιπορία, μετά ἀπό σχετική ἄδεια τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, πού κατέληξε στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Κονγκό.

Γιά πέμπτη συνεχόμενη χρονιά στήν ἱστορία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, πραγματοποιήθηκε ἡ τελετή καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, στά ὕδατα τοῦ δεύτερου μεγαλύτερου ποταμοῦ τοῦ κόσμου.

Ἐπί τῆς ὄχθης, ὁ Σεβασμιώτατος μίλησε σύντομα περί τῆς ἱστορικῆς καθιέρωσης καί τῆς θεολογικῆς ἐρμηνείας τῆς τελετῆς τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν ὑδάτων. Κατακλείων μετέφερε πρὸς τοὺς πιστοὺς τίς εὐχές τοῦ Πατριάρχου Θεοδώρου Β΄ καί εὐχαρίστησε τήν παριστάμενη Ὑπουργό Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κονγκό κ. Emilienne Raoul, καθώς καί τίς λοιπές ἀρχές τῆς χώρας, γιά τό ἐπιδεικνυόμενο σεβασμό καί τήν συμπαράσταση πρὸς τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Τήν Εὐχαριστιακή σύναξη καί τήν τελετή καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κάλυψε κρατική

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν κ. Παντελεήμων κατά τήν τελετή τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Congo

τηλεόραση Tele-Congo, πρὸς τήν ὁποία ὁ Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων παραχώρησε σύντομη συνέντευξη.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιά τήν ὀργανική ἔνταξη στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τῶν αἰρετικῶν, τῶν σχισματικῶν, τῶν ἀλλοθρήσκων καί τῶν ἀθέων χρησιμοποιεῖ πρῶτα καί κύρια τό μέσον τῆς προσευχῆς.

Ἡ ἱεραποστολική διάσταση τῆς προσευχῆς

Ἡ ἔμπονη προσευχή γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου ἀπαιτεῖ πολλές θυσίες καί μαρτυρικό πνεῦμα. Ἡ προσευχή «ὑπέρ τοῦ σύμπαντος κόσμου» εἶναι κατ' ἐξοχήν πράξη ἱεραποστολική μέτεράστια εὐεργετικά ἀποτελέσματα γιά τό σωτηριολογικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ προσευχή μόνον γιά τόν ἑαυτό μας, τοὺς οἰκείους μας καί τό στενό περιβάλλον μας εἶναι πράξη ἐγωκεντρική, γιατί ὁ Θεός «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. 2,4). Συνεπῶς, τονίζει μέ ἔμφαση ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Μή τοίνυν διαλείπωμεν τὰς ὑπέρ αὐτῶν ἱκετηρίας ποιούμενοι»¹.

Ἡ προσευχή γιά τή σωτηρία τῶν μὴ Χριστιανῶν, δέν ἦταν ἀσφαλῶς κάτι τό αὐτονόητα κατανητό ἀπό τοὺς ἀκροατές τοῦ Χρυσοστόμου, ὅπως δυστυχῶς δέν εἶναι ἀκόμη καί σήμερα. Τό πιό κάτω καταπληκτικό ἀπόσπασμα ἀπό τό χρυσοστόμιο ἔργο φανερώνει, νομίζουμε, ξεκάθαρα τίς δυσκολίες τοῦ πληρώματος νά ἀποδεχθοῦν θεωρητικά καί νά ἐφαρμόσουν στήν πράξη τό ἱεραποστολικό ἔργο τῆς προσευχῆς ὑπέρ τῶν μὴ Χριστιανῶν, ἀλλὰ καί τῶν αἰρετικῶν: «Μή τοίνυν φοβηθῆς ὑπέρ Ἑλλήνων εὐχόμενος... Εἰ δέ ὑπέρ Ἑλλήνων εὐχέσθαι χρή, καί ὑπέρ αἰρετικῶν δήλον ὅτι ὑπέρ γάρ ἀπάντων ἀνθρώπων εὐχέσθαι δεῖ,

οὐ διώκειν... Τί οὖν; καί Ἑλλήνων, εἰπέ μοι; Ναί. Καί ὁ μὲν Χριστός καί ἀπέθανεν ὑπέρ Ἑλλήνων, σύ δέ εὐξασθαι οὐκ ἀνέχη;»². Στίς προσευχές μας, δηλαδή, πρέπει νά μὴ λησμονοῦμε καί τοὺς Μουσοηλιάνους, καί τοὺς Ἑβραίους, καί τοὺς Ἰνδοιστές καί τοὺς Βουδδιστές, καθώς ἐπίσης καί τοὺς Εἰδωλολάτρες, καί τοὺς ἄθεους καί ὄλους τοὺς Αἰρετικούς.

Ἀπόδειξη τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Χρυσοστόμου γιά τήν προσευχή καί τήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καί ἡ φροντίδα του γιά τό κτίσιμο ἢ τήν ἀποπεράτωση τῶν ἱερῶν ναῶν καί ἡ ἀποστολή Λειψάνων ἀγίων Μαρτύρων, προφανῶς γιά τόν ἐγκαινισμὸ τους³. Λίαν χαρακτηριστικὴ γιά τό θέμα μας εἶναι ἡ μετὰ θερμῶν παρακλήσεων προτροπὴ τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τοὺς κατέχοντας

1. Χρυσοστόμου, *Περὶ ἀκαταλήπτου, Λόγος ε΄*, PG 48, 743.

2. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α΄ πρὸς Τιμόθεον, Ὁμιλία ζ΄*, PG 62, 536-37.

3. Βλ. Χρυσοστόμου, *Κωνσταντίνῳ πρεσβυτέρῳ, σκα΄*, PG 52, 732-34 καί *Ἐπιστολὴ ρκσ΄, Ῥουφίνῳ πρεσβυτέρῳ*, PG 52, 685.

«κώμας» καί «χωρία» μεγαλοκτηματίες, ὥστε νά ἐνδιαφέρονται γιά τήν πνευματική καλλιέργεια τῶν ἐργαζομένων στά κτήματά τους καί μάλιστα γιά τήν ἀνοικοδόμηση ἐκκλησίας σέ κάθε χωριό: «Οὐ γάρ ἐχρῆν ἕκαστον τῶν πιστῶν ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖν, διδάσκαλον λαμβάνειν πρός τό συναίρεσθαι, πρό πάντων τοῦτο σκοπεῖν, ὅπως ἅπαντες εἶεν Χριστιανοί; Διό παρακαλῶ καί ἀντιβολῶ καί χάριν αἰτῶ, μᾶλλον καί νόμον τίθημι, ὥστε μηδένα ὀφθῆναι ἔρημον ἐκκλησίας χωρίον ἔχοντα»⁴.

Ἡ ἔμφαση στή θεία ἰατρεία φαίνεται καί ἀπό τίς συνεχεῖς παρακλήσεις τοῦ Χρυσοστόμου, στήν δι' ἀλληλογραφίας ἐπικοινωνία του, γιά προσευχή ὑπέρ εὐοδώσεως τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. Ἀναγκαιότατο ἱεραποστολικό μέσον γιά τή διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου στήν οἰκουμένη καί γιά νά περῖσθῃ τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό «ναυάγιον» εἶναι ἡ ἐντατική προσευχή καί μάλιστα ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν περισσότερη παρησία πρός τόν Θεό: «... εὐχασθαι τε ἐκτενῶς ὑπέρ τῆς ἰύσεως τῶν τήν οἰκουμένην κατειληφόντων κακῶν»⁵, «... μή διαλίπησιν εὐχόμενος ὑπέρ τε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπέρ τε τῆς ταπεινώσεως τῆς ἡμετέρας, καί τόν φιλόανθρωπον παρακαλῶν Θεόν δοῦναι ἰύσιν τοῖς καταλαβοῦσι τήν οἰκουμένην κακοῖς. Εὐχῶν γάρ μόνον τά παρόντα δεῖται πράγματα, καί εὐχῶν μάλιστα ὑμετέρων, τῶν πολλῶν πρός τόν Θεόν παρησίαν κεκτημένων»⁶, «Θρηνοῦμεν δέ τόν κοινόν τῶν Ἐκκλησιῶν χειμῶνα, καί τό τήν οἰκουμένην καταλαβόν ναυάγιον, καί πάντας ὑμᾶς παρακαλοῦμεν εὐχαῖς βοηθεῖν, ὥστε τήν πανωλεθρίαν ταύτην ἴσθαι ποτε, καί εἰς λευκήν ἅπαντα μεταβαλεῖν γαλήνην. Τοῦτο δέ ποιοῦντες μή διαλίπητε. Λανθάνοντες γάρ καί κρυπτόμενοι, πλείονα σχολήν ἔχετε νῦν προσκαρτε-

ρεῖν ταῖς εὐχαῖς, καί μετά θλιβομένης διανοίας. Οὐ μικρόν δέ τοῦτο, τῷ φιλόανθρωπῳ προσπίπτειν Θεῷ. Μή διαλίπητε οὖν τοῦτο ποιοῦντες... Εἰ γάρ καί πολλῶν τῷ μήκει τῆς ἐμμελείας ὑμῶν ἀπωκίσθημεν, ἀλλ' οὐ παυόμεθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν μεριμνῶντες τά ὑμέτερα, καί τοὺς ἐκεῖθεν ἀφικνουμένους... ἐρωτῶντες καί περιεργαζόμενοι»⁷ καί «Μή οὖν διαλίπητε καί ὑμεῖς, δεσπότη μου, στένοντες ταῦτα καί τόν φιλόανθρωπον Θεόν παρακαλοῦντες δοῦναι ἰύσιν τῷ κοινῷ τῆς οἰκουμένης ναυαγίῳ... καί οὐκ ὑπέρ Κωνσταντινουπόλεως χρή μόνον παρακαλεῖν, ἀλλ' ὑπέρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης»⁸.

Ἡ Ἐκκλησία μας στίς ἱατρευτικές συνάξεις της, ὡς γνωστόν, ἀκολουθώντας τήν προτροπή τοῦ ἀποστόλου Παύλου «Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπέρ πάντων ἀνθρώπων» (Α΄ Τιμ. 2,1), προσεύχεται γιά τοὺς «ἀπό περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης»⁹ ἀνθρώπους. Τό ἴδιο καί οἱ Ἅγιοι προσεύχονται ὑπέρ τῆς οἰκουμένης. Στίς ἐκτενεῖς δεήσεις τους ἀγκαλιάζουν τόν κόσμον ὁλόκληρο μέ τά προβλήματα του: «Τοιαῦτα γάρ τῶν ἁγίων τά σπλάγχνα, μή τά ἑαυτῶν μεριμνᾶν μόνον, ἀλλ' ὡσπερ περὶ μιᾶς οἰκίας, τῆς οἰκουμένης, ἢ σώματος ἑνός, τοῦ τῶν ἀνθρώπων πλήθους, οὕτω παρακαλεῖν τόν Θεόν»¹⁰. (Διότι τέτοια εἶναι τά σπλάγχνα τῶν ἁγίων. Δέν φροντίζουν μόνον γιά τόν ἑαυτό τους, ἀλλ' ἄν νά εἶναι ἡ οἰκουμένη μία οἰκία καί τό πλήθος τῶν ἀνθρώπων ἓνα σῶμα, ἔτσι παρακαλοῦν τόν Θεό).

Προκαλεῖ ὄντως μεγάλη ἐντύπωση τό γεγονός ὅτι ὁ Χρυσόστομος, ἐνῶ δίνει τόση κορυφαία σημασία στό ἔργο τῆς προσευχῆς, ἐν τούτοις δέν διστάζει νά παρωτρύνει τήν διακοπή της, ὅταν πρό-

4. Χρυσόστομος, *Εἰς τὰς Πράξεις*, Ὀμιλία ιν' PG 60, 146-147. Ἐπ' αὐτοῦ βλ. Adolf Martin Ritter, *Charisma im Verständnis des Joannes Chrysostomos und seiner Zeit, Ein Beitrag zur Erforschung der griechisch-orientalischen Ekklesiologie in der Frühzeit der Reichskirche*, Vandenhoeck & Ruprecht in Cöttingen, 1972, 82.

5. Χρυσόστομος, *Ἐπιστολή νε΄*, Συμμένων καί Μάρι πρεσβυτέρους, PG 52, 639.

6. Χρυσόστομος, *Ἐπιστολή 92*, Μωϋσῆ πρεσβυτέρῳ, PG 52, 656.

7. Χρυσόστομος, *Ἐπιστολή ριγ΄*, Παῦλαδῶ ἐπισκόπῳ, PG 52, 669.

8. Χρυσόστομος, *Ἐπιστολή ρκα΄*, Ἀραβίῳ, PG 52, 675.

9. Βλ. θ. Λειτουργία Μ. Βασιλείου. Πρβλ. Χρυσόστομος, *Περί μετανοίας καί ἐλεημοσύνης*, Λόγος Β΄, PG 60, 700 καί τοῦ ἰδίου, *Ἐγκώμιον εἰς τόν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης*, PG 50, 602.

10. Χρυσόστομος, *Ὀμιλία εἰς τόν Θ΄ Ψαλμόν*, PG 55, 134.

κείται γιά τήν πνευματική ώφέλεια τών άλλων. Μιλώντας π.χ. γιά τήν εὐταξία κατά τήν ώρα τῆς δημόσιας λατρείας συνιστᾶ στούς πιστούς νά ἐπαναφέρουν στήν τάξη κάποιον πού ἀτακτεῖ ἢ συζητᾶ. Καί γιά νά προλάβει ἴσως, τυχόν, ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους κάποιου φίλου ἀκροατοῦ, τοῦ τύπου: «αὐτό θά μέ ἀποσπάσει ἀπό τήν προσευχή μου»,

προσθέτει χαρακτηριστικά: «Βέλτιον εὐχῆς τοῦτο. Ἐφες σου τήν εὐχήν, κάκεινῳ ἐπιτίμησον. Οὕτω κάκεινον ώφελήσεις, καί σύ κερδανεῖς· οὕτω καί δυνησόμεθα ἅπαντες σωθῆναι καί τῆς οὐρανῶν βασιλείας ἐπιτυχεῖν...»¹¹.

† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος

11. Χρυσόστομος, *Εἰς τὰς Πράξεις*, Ὁμιλία κδ', PG 60, 192.

ΕΝΘΡΟΝΙΣΗ ΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ ΦΙΤΖΙ

Ἐνθρονίστηκε στή Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στά Νησιά Φίτζι ἡ πρώτη Ὁρθόδοξη Ἡγουμένη. Πρόκειται γιά τή μοναχή Μελλάνη, ἡ ὁποία θά ἠγηθεῖ τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητας τοῦ Saweni τῶν Νήσων Φίτζι. Ἡ Μονή βρίσκεται ὑπό τή δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως Νέας Ζηλανδίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί ἰδρύθηκε πρὶν ἀπό λίγα χρόνια.

Ἡ Ἐνθρόνιση πραγματοποιήθηκε ἀπό τόν Μη-

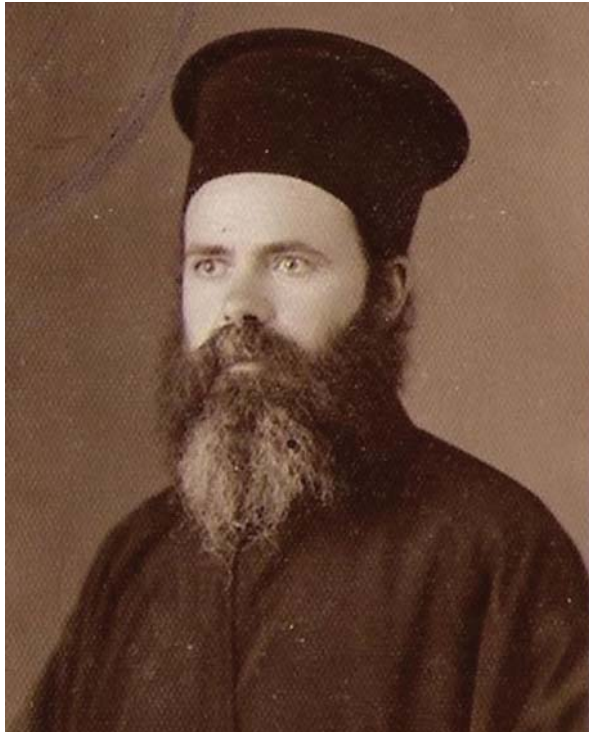
τροπολίτη Νέας Ζηλανδίας Ἀμφιλόχιο καί ἀποτελεῖ κάτι νέο γιά τήν περιοχή καθώς ἡ μοναχή Μελλάνη εἶναι ἡ πρώτη Ἡγουμένη στά Φίτζι. Στήν τελετή παραβρέθηκε ὁ π. Μελλέτιος ἀπό τή Μονή τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων στό Levin τῆς Νέας Ζηλανδίας καί ἡ ἀδελφή Ἀνυσία ἀπό τόν οικισμό τοῦ Saweni.

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Νέας Ζηλανδίας

ΚΟΡΕΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

Ἀκόμα καί ἓνα γλυκό τραγούδι ἂν τραγουδηθεῖ πολύ, γίνεται παράφωνο (: Οἱ ἄνθρωποι κουράζονται ἀπό ὅτιδήποτε ὅταν αὐτό γίνεται ἐπανελημμένως).

Ὁ μακαριστός Ἱεραπόστολος Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος

νο ἀποτύπωμα τοῦ ἔργου του στό Κολουέζι, τήν Κασένγκα, τήν Κανάγκα καί τήν Κινσάσα, εἶναι ἀκόμη εὐδιάκριτο. Προνουμένως, γιά μία ὀλόκληρη δεκαετία, ἐργάστηκε σέ Οὐγκάντα, Κένυα καί Τανζανία, κηρύττοντας ἐκεῖ τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί ὀδήγησε πολλές ψυχές στή σωτηρία.

Σέ προχωρημένη ἡλικία ἐγκατέλειψε τήν ἀνεση τῶν Ἀθηνῶν καί μέ πίστη στόν Θεό ξεκίνησε ὀλομόναχος, μέ κληνισμένη ὑγεία καί χωρίς χρήματα καί ἐφόδια πολλὰ, γιά τόν εὐαγγελισμό τῶν ἀνθρώπων στή μακρινή Ἀφρική. Κινητήριος δύναμή του ἡ πίστη στόν Θεό καί ἡ ἀνιδιοτελῆς ἀγάπη καί ἀφοσίωση στους ἀνθρώπους.

Ἐπάκουσε στή θεϊκή κλήση καί στό νοερό ἄκουσμα τῆς φωνῆς τῶν Ἀφρικανῶν «διαβάς εἰς Ἀφρικήν βοήθησον ἡμῖν», ἔκανε τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ καί προχώρησε. Σήμερα βιώνουμε τό θαῦμα. Ὁ κόπος τῆς σποράς του κάρπισε καί στήν Οὐγκάντα, τήν Κένυα, τήν Τανζανία, τό Κονγκό, ἀλλὰ καί σέ κάθε γωνιά τῆς Ἀφρικανικῆς γῆς οἱ καμπάνες τῆς Ὁρθόδοξίας ἤχουν καί ἡ πίστη στερῶνεται καί μεγαλοουργεῖ.

Μέ τίς συγκινητικές ἐπιστολές του ἀφύπνισε τίς

Συμπληρώθηκαν σαρανταπέντε χρόνια (29 Δεκεμβρίου 1972) ἀπό τήν πρός Κύριον ἐκδημία τοῦ Ἀρχιμανδρίτη Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου, αὐτοῦ τοῦ, ὄντως, μεγάλου ὀραματιστῆ καί ἀκαταπόνητου πρωτοπόρου τῆς Ἱεραποστολῆς στους Ἀφρικανούς ἀδελφούς μας.

Ὁ μακαριστός, πράγματι, ὑπῆρξε ὁ θεμελιωτής τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στό Κονγκό. Τό ἐντο-

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: Ὁ κατά κόσμον Χρῆστος Παπασαραντόπουλος γεννήθηκε στό χωριό Βασιλίτσι τῆς Μεσσηνίας, καί ὑπῆρξε τό ἕβδομο παιδί τῆς οἰκογένειας τοῦ Θεόδωρου καί τῆς Σταυρούλας (μετέπειτα Σεβαστιανῆ μοναχή) Παπασαραντοπούλου. Μόλις δέκα ἐτῶν θά μείνει ὀρφανός ἀπό πατέρα καί θά ἀναγκαστεῖ νά ἐγκαταλείψει τό σχολεῖο (ἦταν τότε μαθητής τῆς Τρίτης Δημοτικῆς) προκειμένου νά ἐργαστεῖ. Σέ ἡλικία δεκαπέντε ἐτῶν, ἡ δίψα του γιά μελέτη καί ἡσυχία τόν ὀδηγεῖ στό μοναστήρι τῆς Κορώνης, στό ὁποῖο καταφεύγει κρυφά ἀπό τήν οἰκογένειά του. Σύντομα θά τό ἐγκαταλείψει, διότι τόν ἐπισκέπτονται συχνότατα συγγενεῖς του, οἱ ὁποῖοι τόν παρακαλοῦν νά ἐπιστρέψει στήν οἰκογένειά του. Στή συνέχεια μετα-

κομίζει στήν Καλαμάτα, στό γνωστό τότε μοναστήρι τοῦ Παναγοῦλάκη. Ἡ σκληρή ζωὴ στό ἀσκητήριό αὐτό, τόν κατέβαλε καί τοῦ ἄφησε κάποιο μόνιμο πρόβλημα ὑγείας.

Μετά τήν ἀπόλυσή του ἀπό τό στρατό, χειροτονεῖται τήν 4η Μαΐου 1926 ἱερέας καί διορίζεται Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γαρδικίου Μεσσηνίας. Μαζί του παίρνει καί τή μητέρα του, τήν ὁποία καί ἔκλειρε μοναχή. Γιά χρόνια ὑπηρέτησε τά γύρω χωριά ὡς ἐφημέριος. Τήν περίοδο αὐτή βρῖσκει χρόνο νά μελετήσῃ καί νά ὀλοκληρώσῃ τό Δημοτικό σχολεῖο ὡς κατ' οἶκον διδασθεῖς. Ἀσχολεῖται, ἐπίσης, μέ τήν ἐκμάθηση τῆς Γαλλικῆς γλῶσσας. Ἐξαιτίας τῆς λειψανδρίας διαλύεται ἡ Μονή Γαρδικίου καί ὁ π. Χρυσόστομος μετατίθεται στό Μετόχι τῆς

Άπό τήν επίσκεψη ἀδελφικῆς συμπαράστασης τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Ἰερωνύμου Α΄ (Ἀρχιμανδρίτη τότε) στόν π. Χρυσόστομο. Ἀνατολική Τανζανία 1965

Ὁ π. Χρυσόστομος τελεῖ τοὺς πρώτους νηπιοβαπτισμοὺς στήν Οὐγκάντα

συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νά ἀναγνωρίσουν τό ἀνεξόφλητο χρέος πρὸς τήν θεοπαράδοτη ἐντολή «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28,19). Μὲ τό παράδειγμα του ἔγινε ἕνας σύγχρονος «Παπαφλέσσας» τῆς Ἱεραποστολῆς. Συνεπῆρε καὶ ξεσήκωσε τὰ πνευματικά του παιδιά καὶ πολλὸ κόσμο στή Θεσσαλονίκη.

Οἱ πρώτες ἐπιστολές του ἀπὸ τὴν Οὐγκάντα μᾶς προβλημάτισαν καὶ μᾶς εὐαισθητοποίησαν. Ἦμουν τότε μαθητὴς τῶν πρώτων τάξεων τοῦ γυμνασίου καὶ θυμᾶμαι ἀκόμη τὴν ἀγωνία γιὰ τὴν τύχη τοῦ πνευματικὸς τους πατέρα χαραγμένη στὰ πρόσωπα τοῦ ἀείμνηστου πατέρα μου, τοῦ Παναγιώτη Παπαδημη-

τρακόπουλου καὶ τοῦ Παντελῆ Μπάγια. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἱεραποστολικοῦ του ἔργου δημιουργήθηκε ὁ Σύλλογος «Οἱ φίλοι τῆς Οὐγκάντας», ἡ σημερινή «Ἀδελφότητα Ὁρθοδόξου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς».

Ἦμασταν μία ὁμάδα νέων παιδιῶν, μαθητὲς γυμνασίου ἀλλῆλα καὶ φοιτητὲς διαφόρων Σχολῶν, πού μᾶς συγκέντρωνε ὁ ἀείμνηστος γιατρός Παναγιώτης Παπαδημητρακόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ μετέφερε τὰ νέα ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα τῆς Ἱεραποστολῆς, ἀνέπτυξε ἕνα θέμα ἱεραποστολικοῦ ἐνδιαφέροντος, πολλῆς φορὸς ὁ ἴδιος καὶ ἀλλοτε κάποιος ἄλλος εἰδικὸς ἐπιστήμονας, τὸν ὁποῖον καλοῦσε ἐκεῖνος γιὰ νά μᾶς μιλήσει.

Μονῆς Βουλκάνου Χρυσοκεληλαριάς. Στὴ συνέχεια μεταβαίνει στὴν Ἀθήνα καὶ ἐγγράφεται ὡς ἀδελφὸς στὴν Ἱερά Μονὴ Πετράκη, ὅπου καὶ ἀσχολεῖται ἔντονα μὲ τὴν ἐξομολόγηση ἀνθρώπων ὄλων τῶν ἡλικιῶν καὶ γίνεται ἰδιαίτερα ἀγαπητὸς ἀπὸ τὰ πνευματικά του τέκνα.

Ἡ Γερμανικὴ κατοχὴ τὸν βρῖσκει στὴν Ἔδεσσα, ὅπου ὑπηρετεῖ ὡς Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος καὶ Πρωτοσύγκελλος. Ἀκολουθοῦν μεταθέσεις στὴν Κοζάνη, τὴ Θεσσαλονίκη καὶ τὴν Ἀθήνα, ὅπου καὶ καταφέρνει νά πάρει τὸ ἀπολυτήριο τοῦ Γυμνασίου καὶ πάλι ὡς κατ' οἶκον διδασκεί. Στὴ συνέχεια ἐγκαθίσταται ξανά στὴ Μονὴ Πετράκη, ὅπου ἀποφασίζει νά ἐγγραφεῖ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἀθήνας. Στὰ 55 του χρό-

νια (1958) καταφέρνει καὶ παίρνει τὸ πτυχίον πού τόσο ἐπιθυμοῦσε. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν του στὴν Ἀθήνα, ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ κάποιους Ἀφρικανοὺς συμφοιτητὲς του καὶ μαθαίνει γιὰ τὴν Ἀφρική. Ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐπαφῶν εἶναι νά γεννηθεῖ ἡ ἰδέα τῆς Ἱεραποστολῆς στὴν Ἀφρική.

Σὲ ἡλικία 57 ἐτῶν παίρνει τὴν ἀπόφαση νά ταξιδέψει στὴν Ἀφρική μὲ σκοπὸ τὴν ἱεραποστολικὴν δράση. Ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀλλῆλα καὶ σχεδόν ὅλοι οἱ γνωστοὶ του τὸν ἀποθαρρύνουν, προβάλλοντας ὡς δικαιολογία τὸ προχωρημένο τῆς ἡλικίας καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας του.

Σὲ μία ἐπίσκεψή του στοὺς Ἁγίους Τόπους συναντᾶ μὲ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο

*Ὁ μακαριστός πρωτοπόρος Ἱεραπόστολος
μέ Ἀφρικανούς διαφόρων χωρῶν τοῦς ὁποίους
ὁ ἴδιος ἔφερε στήν Ὁρθόδοξη πίστη*

Στήν ἐνθουσιώδη ομάδα μας ἦταν τότε καί ὁ Γιάννης Ἀσσανίδης, ὁ μετέπειτα ἀγιορεΐτης Ἱερομόναχος καί φλογερός Ἱεραπόστολος τοῦ Κοιλουέζι π. Κοσμάς Γρηγοριάτης, πού πότισε ἀρχικά μέ τόν ἰδρώτα του καί ἀργότερα μέ τό ἴδιο του τό αἷμα τό δέντρο τῆς Ἱεραποστολῆς στήν Ἀφρική.

Ὁ γιατρός μᾶς διάβαζε τίς ἐπιστολές τοῦ π. Χρυσο-

στόμου, ἔτσι μαθαίναμε τοῦς ἀγῶνες, τίς ἀγωνίες, τίς ἀπογοτελεύσεις, τίς ἐπιτυχίες του, καθῶς καί τήν πρόοδο τῶν ἱεραποστολικῶν του δράσεων. Ἐνθουσιάζομασταν, ἀλλῆ καί προβληματιζόμασταν, ἤμασταν ἔτοιμοι νά πετάξουμε καί νά πᾶμε ὅλοι κοντά του, νά συμπορευτοῦμε μαζί του, νά μοιραστοῦμε τίς δυσκολίες του, νά ἐλαφρώσουμε τοῦς κόπους του καί νά λάβουμε μερίδιο ἀπό τή χαρά τῶν ἐπιτυχιῶν του.

Ὁ π. Χρυσόστομος βρισκόταν στήν Ἀφρική, ἀλλῆ ἐνδιαφερόταν ἰδιαίτερα γιά τήν πνευματική μας προκοπή καί πρόοδο. Πάντοτε μᾶς ἐνίσχυε, μᾶς καθοδηγοῦσε καί μᾶς συμβουλίλευε στά γράμματά του, μέσα στά ὁποῖα διακρίναμε τό πατρικό του ἐνδιαφέρον καί τήν ἀγιότητά του. Ὁ ἦχος ἀπό τό χτύπημα

παίρνει εὐλογία καί συνεχίζει πρὸς τήν Ἀφρική. Μέσα σέ λίγες ἡμέρες βρέθηκε στήν Οὐγκάντα. Γράφει γιά τίς πρώτες δυσκολίες πού συνάντησε: «οὔτε κατοικία, οὔτε ναός, οὔτε κλῆρος. [...] αἱ ὀλίγαι ἐλληνικαί οἰκογένειαι, μίλια μακρὰ ἢ μία ἀπό τήν ἄλλην. Οἱ μαῦροι Ὁρθόδοξοι, ὁμοίως διεσπαρμένοι κατὰ δεκάδας καί ἑκατοντάδας μιλίων εἰς τά 4 σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Οἱ ἰθαγενεῖς ἱερεῖς ἀδασέσονται καί ἐπτοημένοι...». Ἀνοίγεται, λοιπόν, σέ μία εὐρεία ἀλληλογραφία. Γράφει σέ φίλους, συγγενεῖς, γνωστούς πού μπορεῖ νά βοηθήσουν μέ ὅποιονδήποτε τρόπο. Ἔτσι ἄρχισε σταδιακά νά δέχεται βοήθεια ἀπό τήν Ἑλλάδα, τήν Εὐρώπη, τήν Ἀμερική (ἐπιταγές, δέματα μέ ρουχισμό, σκεύη κ.ἄ.). Γράφει: «στῖς 22 ἡλιόγοντος μηνός (Μαρτίου)

1961 ἐτελέσθησαν τά ἐγκαίνια τοῦ μικροῦ Ναοῦ τῆς Ἱεραποστολῆς μας.[...] Λουγκάντα δέν ἔμαθα ἀκόμη, ἔχω μάθει ὅμως ἀρκετά Σουαχίλι. Τά λέγω ἀνακατωτά μέ τά ἀγγλικά καί συνεννοοῦμαι σχεδόν καλῶς». Κατηχεῖ, διδάσκει καί λειτουργεῖ. Πλήθος ἰθαγενῶν βαπτίζεται. Τοῦς καταλλήλοτεροὺς ἐξ αὐτῶν τοῦς ἐτοιμάζει κατάλληλα γιά τήν Ἱερωσύνη.

Ἐξαπλώνει τήν Ἱεραποστολή στίς γειτονικές χώρες Κένυα καί Τανζανία. Στό Ναῖρόμπι δημιουργεῖ ἄλλον ἱεραποστολικό Σταθμό: «τό ἔργον προχωρεῖ, ἡ Ὁρθοδοξία ἐξαπλοῦται». Μεταφράζει στά Σουαχίλι τή θεία Λειτουργία καί διάφορες προσευχές. Κάνει διαρκῶς ἐκκλήσεις γιά βοήθεια μέσῳ ἀλληλογραφίας πρὸς τήν Ἑλλάδα καί προσκαλεῖ ἀνθρώπους νά βοη-

της καμπάνας της Ίεραποστολής ξύπνησε τις συνειδήσεις μας.

Έκείνος έγινε τό πρότυπο τῶν ἱεραποστόλων, πού μιμούμενοι τό παράδειγμά του ξεκίνησαν γιά τή διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου σέ κράτη τῆς Ἀφρικής καί τῆς Ἀσίας. Γράφει γιά ἐκεῖνον ὁ φίλος καί διάδοχός του στό ἔργο τῆς Ίεραποστολῆς π. Χαρίτων Πνευματικάκης: «... ἡ ἀγιότης, ὁ ζῆλος, ἡ ἀρετή, ἡ κατά Θεόν ζωή, τό παράδειγμα. Καί ἀπό αὐτά δέν ἐστερεῖτο ὁ π. Χρυσόστομος.». Πράγματι ἦταν ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος. Τό ἀκούω αὐτό τακτικά καί ἀπό τοὺς ντόπιους πού τόν γνώρισαν, ἀλλῆ τὸ νιώθουμε κι ἐμεῖς ἐδῶ. Μερικοὶ ἐπικαλοῦνται τή βοήθειά του στίς δύσκολες στιγμές τους, ἐνῶ κάποιοι μιλοῦν ἀκόμη καί γιά θαύματα.

Θυμᾶμαι στό τέλος Δεκεμβρίου τοῦ 1985, ὅταν μαζί μέ τόν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Ροδοστόλου κ. Χρυσόστομο καί τόν π. Ναθαναήλ, τώρα Σεβ. Μητροπολίτη Ἀμαντίας στήν Ἀλβανία, ἐπισκεφθῆκαμε τήν Κανάγκα, προκειμένου νά ἐνημερωθοῦμε γιά τό ἔργο ἐκεῖ καί νά τελέσουμε Τρισάγιο στόν τάφο τοῦ π. Χρυσόστομου, ὁ συνεχιστής του π. Χαρίτων πού μᾶς διηγεῖτο τά χαρίσματά του, μᾶς εἶπε ὅτι ὅταν ἀντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα, πήγαινε στόν τάφο τοῦ π. Χρυσόστομου καί τοῦ φώναζε: «πάτερ γιατί μέ ἔφερες ἐδῶ καί ὑποφέρω; Δῶσε τώρα τή λύση ἐσύ!». Ἀργότερα ἡ δυσκοιλία θά ἔβρισκε κάποια διέξοδο καί ἐκεῖνος ἤρεμος καί ἀπερίσπαστος συνέχιζε τήν ἐργασία του.

Τρία χρόνια πρὶν πραγματοποιήσαμε ἱερατική σύναξη στήν Κανάγκα, στήν ὁποία ἦταν παρών καί ὁ

θήσουν στό ἔργο του. Οἱ ἐκκλησίες του δυστυχῶς δέν θά βροῦν ἰδιαίτερη ἀνταπόκριση. Στή συνέχεια ξεκινᾶ γιά τό Κονγκό, τήν τότε νεοπαγῆ Δημοκρατία τοῦ Ζαῖρ. Ἐκεῖ συναντᾶ ἀκόμα μεγαλύτερη ἀνταπόκριση ἀπό τοὺς ντόπιους κατοίκους. Ὅσοσο ὑπάρχει τεράστια ἐλλείψη σέ συνεργάτες ἀλλῆ καί ὑλική βοήθεια.

Τήν 13^η Δεκεμβρίου 1972, κατά τή διαδρομή ἀπό τήν Κανάγκα στό Μπουζιμάζι, τόν κατέβαλε μία ἀκατάσχετη ρινορραγία. Ἐπέστρεψε στήν Κανάγκα, λειτούργησε τά Χριστουγέννα καί τελικά πέθανε τήν 29^η Δεκεμβρίου 1972 στό νοσοκομεῖο τῆς Κανάγκα.

Ὁ π. Χρυσόστομος ἀνοίξε τό δρόμο γιά τήν Ὁρθόδοξη Ίε-

Ὁ τάφος τοῦ π. Χρυσόστομου τήν δεκαετία τοῦ 1970

ἄρτι μετοικήσας στόν Οὐρανό μακαριστός Μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος. Ἀνοίξαμε θέμα γιά τόν π. Χρυσόστομο καί πῆραν τόν λόγο οἱ παλι-

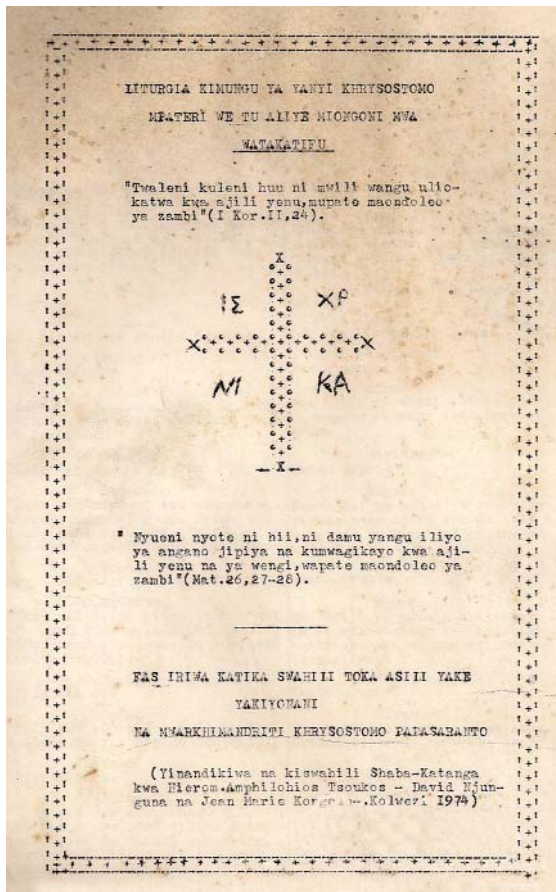
ραποστολή στήν Ἀφρική. Ξεκίνησε ὀλομόναχος, χωρίς κανένου εἶδους βοήθεια, ὑλική ἢ ἠθική, διανύοντας τήν ἕκτη δεκαετία τῆς ζωῆς του, ἀγνοώντας τό πρόβλημα τῆς ὑγείας του ἀλλῆ καί ὅποιο ἄλλο πρόβλημα πιθανόν θά συναντοῦσε καί βρέθηκε στήν Ἀφρική νά κηρύξει τό Εὐαγγέλιο. Πέθανε στήν Ἀφρική, ἔχοντας ἀρχίσει ἕνα τεράστιο ἔργο τό ὁποῖο συνεχίστηκε μέ μεγάλη ἐπιτυχία. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, παράδειγμα αὐταπάρνησης, παραμένει, ἐν πολλοῖς, μέχρι καί σήμερα ἀγνωστος. Οἱ ἀναφορές σέ αὐτόν τόν πρωτοπόρο Ίεραπόστολο, δυστυχῶς, εἶναι λίγες καί πολλοί φαίνεται νά ξεχνοῦν τήν προσφορά του τό ἱεραποστολικό ἀνοιγμα τῆς Ὁρθόδοξης Ίεραποστολῆς στά ἔθνη.

Οί τάφοι τῶν μακαριστῶν Ἱεραποστόλων π. Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου καί π. Χαρίτωνος Πνευματικάκη στήν Κανάγκα

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄ στό προαύλιο Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ἱ. Μ. Κινσάσα πού φέρει τό ὄνομα τοῦ π. Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου

Ἡ μετάφραση τῆς θείας Λειτουργίας πού ἐπιμελήθηκε ὁ π. Χρυσόστομος στήν διάλεκτο Σουαχίλι

οί κληρικοί, ἐκεῖνοι πού τόν γνώρισαν στά νεανικά τους χρόνια. Μᾶς διηγήθηκαν θαυμαστά γεγονότα, ἰδιαίτερα μετά τό θάνατό του, καταλήγοντας ὅτι: «ἐμεῖς τόν ἔχουμε γιά ἅγιο, τόν ἐπικαλοῦμαστε καί ἐκεῖνος μᾶς βοηθά».

Φύτεψε τό σπόρο τῆς πίστες, τόν πότισε μέ τόν ἁγιασμένο ἰδρώτα τῶν κόπων του καί ἔβγαλε καρπό ἑκατονταπλασίονα, ὥστε σήμερα νά εἶναι χιλιάδες οἱ πιστοί, δεκάδες οἱ ναοί, δεκάδες οἱ ἱερεῖς, οἱ κατηχητές, οἱ δάσκαλοι, οἱ νέοι ντόπιοι ἱεραπόστολοι.

Οἱ διάδοχοί του στήν Κανάγκα ὁ π. Χαρίτων Πνευματικάκης καί ὁ προσφάτως κοιμηθεῖς Μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος, στό Κολλουέζι ὁ π. Ἀμφιλόχιος Τσοῦκος (νῦν Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας), ὁ συνεχιστής του π. Κοσμάς Γρηγοριάτης, ὁ Μητροπολίτης Κατάνγκας κ. Μελέτιος, πότισαν καί καλλιέργησαν τό δέντρο πού ὁ π. Χρυσόστομος φύτεψε, ὥστε νά δίνει συνεχῶς εὐχυμούς καρπούς.

Τά θεμέλια τῆς Ἱεραποστολῆς στό Κονγκό τά ἔθεσε ἕνας ξεχασμένος ἀπό πολλούς, ἀλλῆ μάρτυρας καί ἅγιος Ἱεραπόστολος, τοῦ ὁποῦ τήν εὐχή καί εὐλογία ἐπιζητοῦμε ἀπό τόν Οὐρανό. Τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς κατευθύνει, ὥστε νά διακονοῦμε κατὰ τό θέλημα τοῦ Κυρίου, αὐτό πού ἐκεῖνος θεμελίωσε καί ξεκίνησε στήν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή στό Κονγκό.

† Ὁ Κινσάσα Νικηφόρος

Χειροθεσία Ἀναγνώστων στήν Πατριαρχική Σχολή

Τό πρωί τῆς Κυριακῆς 25 Φεβρουαρίου ἐ.ξ., λειτούργησα στό Παρεκκλήσιο τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ὁ Γ'», ὅπου μέ τήν πατρική εὐλογία καί ἄδεια τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β', χειροθέτησα τοὺς πρωτοετείς ἱεροσπουδαστές μας σέ Ἀναγνώστες.

Ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας μέ τή Χειροθεσία θέλει νά προετοιμάσει κατάλληλα τοὺς αὐριανούς κληρικούς καί ἐργάτες τῆς. Ἐκείνους πού θά κληθοῦν νά ὑπηρετήσουν μέ ζήλο, πίστη καί εὐλάβεια, τόν κάθε ταλαιπωρημένο καί ἀδικημένο ἄνθρωπο τῆς Ἀφρικανικῆς γῆς. Οἱ νέοι αὐτοί γνωρίζουν, ἀσφαλῶς, πόσο ἀνηφορικός καί δύσβατος εἶναι ὁ δρόμος πού ἐπέλεξαν νά ἀκολουθήσουν στή ζωή τους.

Τήν ἀπόφασή τους συνοδεύει πάντα τό ἔλλειος, ἡ ἀπειρη ἀγάπη, ἡ παρουσία καί ἡ προστασία τοῦ Κυρίου. Δέν δειλιάζουν καί δέν τοὺς παρασύρουν ὅλα ἐκεῖνα τά μηνύματα πού κυριολεκτικά κατακλύζουν τόν σύγχρονο καί συνεχῶς μεταβαλλόμενο κόσμο τοῦ ἀμοραλισμοῦ. Γνωρίζουν, ἀσφαλῶς, ὅτι ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ θά εἶναι τό δικό τους στήριγμα καί ἡ δική τους νίκη καί ἀποκατάσταση ἐναντί ὄλων τῶν πειρασμῶν καί δοκιμασιῶν.

Παράλληλα μέ τή σπουδή τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καί τήν κατάκτηση τῆς ἀπαραίτητης γνώσης, τοὺς δίδεται ἡ δυνατότητα μέσα στήν κατανυκτική καί συνάμα διδακτική ἀτμόσφαιρα τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν –ιδιαιτέρως κατά τήν περίοδο τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς– νά ἐντυφοῦν καθημερινά καί νά ἐμβαθύνουν ἀκόμη περισσότερο στό νόημα τῆς ξεχωριστῆς ἀποστολῆς πού τοὺς ἀνέθε-

σε ἡ Μντέρα Ἐκκλησία τῆς ματωμένῆς, ἀλλά ἀναστημένῆς καί ζωντανῆς γῆς τῆς «Μαύρης Ἠπείρου». Στό φυτώριο τῶν ψυχῶν τους ἐμφυτεύεται καί καλλιεργεῖται μέ ἐξαιρετική ἐπιμέλεια ὁ σωτήριος λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, ἔτσι ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας νά τοὺς προετοιμάσει νά γίνουν ἐκεῖνοι οἱ ἄξιοι συνεχιστές καί διάδοχοι τοῦ ὑπέροχου ἔργου τῶν Ἀποστόλων, στίς ἐσχατιές τοῦ κόσμου, ἐκεῖ πού

ἐκατομμύρια ἄνθρωποι ζοῦν ἀκόμη στό σκοτάδι τῆς ἀγνοσίας.

Λίγο πρὶν ἀπό τήν ὀλοκλήρωση αὐτῆς τῆς τόσο χαρούμενης ἡμέρας, κατά τή διάρκεια τοῦ κυριακάτικου δείπνου στήν τραπεζαρία τῆς Σχολῆς, ἄφησα τό βλέμμα μου ἐλεύθερο νά διατρέξει τά πρόσωπα τῶν συνδαιτυμόνων μου· κοίταζα γύρω καί ἀπέναντί

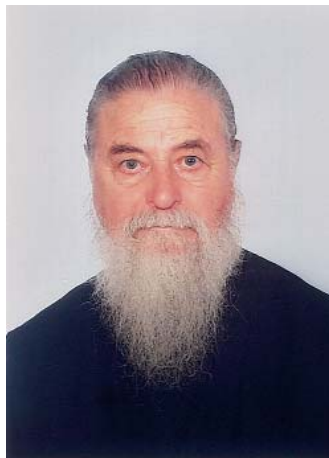
μου. Διαπίστωσα μέ ἱκανοποίηση ὅτι κάποιοι ἀπό τοὺς ἱεροσπουδαστές καί τοὺς νέους Ἀναγνώστες πού χειροθέτησα τό πρωί, εἶναι παιδιά παιδιῶν μαθητῶν μου ἀπό διαφορετικές ἐποχές. Συλλογίστηκα πῶς πέρασαν ὅλα αὐτά τά χρόνια καί εὐχαρίστησα τόν Θεό γιά τό «ταξίδι» μου αὐτό στήν Ἱεραποστολή, πού δέν ἦταν εὐκολο. Πόσες ἀναμνήσεις, πόσος κόπος, πόσα δάκρυα, πόσες ὁμως καί οἱ χαρές καί οἱ εὐλογίες. Θυμήθηκα τά λόγια τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου: «Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεός νύξανεν» (Α' Κορ. 3,6). Τό ἔργο αὐτό, μικρό ἢ μεγάλο, ἀνήκει ἀποκλειστικά στόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἦταν, ὄντως, πανταχοῦ παρῶν καί συμπλήρωνε τίς ἀδυναμίες καί παραλείψεις. Εἶναι δική του ἡ Ἐκκλησία καί ὅ,τι γίνεται σέ αὐτήν εἶναι γιά τή δόξα τοῦ ὀνόματός Του.

† Ὁ Ναιρόμπι Μακάριος

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΓΡΑΒΑΝΗΣ

Ένας άθόρυβος εργάτης του Ευαγγελίου

Τό πρωί τῆς 1ης Ἰουλίου 2017, στό Κοργιαλένιο - Μπενάκειο Νοσοκομείο Ἀθηνῶν (Έρυθρός Σταυρός), ὅπου εἶχε μεταφερθεῖ λόγῳ ἔντονος ἀδιαθεσίας, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Ἄρχιμ. Σωφρόνιος Γραβάνης. «Στεφανιαία νόσος - πρόσφατο ἔμφραγμα καί ὑπερτοφία τοῦ μυοκαρδίου - νεφρική ἀνεπάρκεια», κατέγραψε ὡς αἰτία τοῦ θανάτου του ἡ ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Νοσοκομείου. Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία τελέσθηκε στόν Ἱ. Ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Γλυφάδας καί ἡ ταφή του ἔγινε, σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία του, στό Κοιμητήριο τῆς Ἀργυρούπολης.

Στούς ἐπικηδεῖους, ἐκτός τῶν ἀλλῶν, ἔγινε ἰδιαίτερη ἀναφορά στήν πολύτροπη συμβολή του στό ἱερώτατο ἔργο τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τήν ὁποία καί αὐτοπροσώπως διακόνησε ἐπί τριετία στήν Κορέα.

Ἡ συνοπτική ἀναφορά στή ζωὴ καί τό ἔργο του πού ἀκολουθεῖ – μέ ὅσα στοιχεῖα μπορέσαμε νά συγκεντρώσουμε – ἀποτελεῖ ἔκφραση τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης πρὸς τό σεβάσμιο πρόσωπό του.

Τό ξεκίνημα τῆς ζωῆς του

Ὁ π. Σωφρόνιος, κατά κόσμον Σωτήριος, ἦταν τό δεύτερο παιδί τῆς πολύτεκνης οἰκογένειας τοῦ Δημητρίου καί τῆς Μαλαματῆς Γραβάνη. Γεννήθηκε τήν 28η Φεβρουαρίου 1930 στήν Κρηνίδα Φυλλίδος τῶν Σερρῶν. Ὁ πατέρας του, ἀπόφοιτος τοῦ ἱεροδιδασκαλείου Βελήης Ἰωαννίνων καί ἡ εὐσεβεστάτη μητέρα του, μεγάλωσαν τά παιδιά τους ἐν παιδείᾳ καί νοουθεσίᾳ Κυρίου. Τήν ἐπιθυμία του νά ὑπηρετήσει τόν Θεό ὡς ἱερομόναχος, τήν ἐξέφρασε στούς γονεῖς ὁ Σωτήριος ἀπό τά μαθητικά του χρόνια. Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ πατέρα, δυστυχῶς, δημιούργησε μεγάλες δυσκολίες στήν οἰκογένεια Γραβάνη.

Ὁ Θεός, ὅμως, εἶχε προνοήσει γιά τό μέλλον του.

Ὁ πνευματικός του πατέρας, ὁ ἀπό Λήμνου Μητροπολίτης Τρίκκης καί Σταγῶν κυρός Διονύσιος (Χαραλάμπους), μέ τήν ἐγνωσμένη σοφία καί τήν διάκριση πού τόν χαρακτήριζαν, ἀνέλαβε νά κατευθύνει καί νά σμιλεῦσει τήν ἱερατική του κλίση. Ἀρχικά τόν ἔστειλε στήν Ἱερά Μονή Λειμῶνος στή Λέσβο, γιά νά γνωρίσει τή ζωὴ καί τήν ἀσκησιμότητα τοῦ μοναχοῦ. Τά πνευματικά χαρίσματα καί ὁ ζῆλος τοῦ νέου δοκίμου, τόν ὀδήγησαν σύντομα στή μοναχική κουρά, κατά τήν ὁποία ἔλαβε τό ὄνομα Σωφρόνιος καί λίγο ἀργότερα στήν εἰς διάκονο χειροτονία του.

Ἡ ἱερατική του διακονία

Στίς 16 Μαρτίου 1958, στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ευαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μούδρου Λήμνου, ὁ Μητροπολίτης Λήμνου Διονύσιος, χειροτονεῖ τόν ἱεροδιάκονο π. Σωφρόνιο Γραβάνη εἰς Πρεσβύτερο. Τήν ἐπόμενη, 17 Μαρτίου 1958, τόν τοποθετεῖ «εἰς τήν κενήν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Πλατέος».

Τά ἱερά καθήκοντα τοῦ νέου κληρικοῦ ἀρχίζουν στή Λήμνου. Ἐνα χρόνο ἀργότερα, τόν Μάρτιο τοῦ 1959, συνεχίζονται στήν Ἱερά Μητρόπολη Τρίκκης, ὅπου ὁ π. Σωφρόνιος ἀκολούθησε, μαζί μέ πολλοὺς ἀλλοίους συνεργάτες, τόν Μητροπολίτη Διονύσιο, ὅταν αὐτός μετατέθηκε ἐκεῖ. Παίρνοντας «Ἀπολυτήριον», ἀπό τήν Ἱερά Μονή Λειμῶνος, ἐγγράφεται στό Μοναχολόγιο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, ὅπου τόν περίμενε ἡ μεγάλη κλήση νά συντελέσει στήν ἀναζωογόνησή της. Χαρακτηριστικό εἶναι τό ὑπ' Ἀριθμὸν Πρωτ. 425 τῆς 22ας Μαΐου 1989 ἐγγράφο τοῦ Μητροπολίτη, μέ τό ὁποῖο τοῦ ἀναθέτει γιά πρώτη φορά τήν εὐθύνη αὐτή:

«Ἐν τῇ προσπάθειᾳ ἡμῶν, ὅπως ἀνασυγκροτή-

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Σωφρόνιος Γραβάνης καί ὁ Παῦλος Κουόν διακονοῦν στήν Ἐνορία τοῦ Πουσάν (1993)

Ὁ π. Σωφρόνιος καί ὁ χειροτονημένος π. Ἀντώνιος Οὐ, μέ νεοφωτίστους καί τοὺς ἀναδόχους τους, στόν Ἱ. Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στήν πόλη Πουσάν (1989)

σωμεν πνευματικῶς τὰς μεγάλης καί ἱστορικής Μονῆς τῶν Μετεώρων καί ἀποβῶσιν καί πάλην ἐστίαν εὐσεβείας καί ἀρετῆς, πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἐπ' ἀγαθῶ τῶν χριστιανῶν τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν Περιφερείας, ἀλλὰ καί τῶν πολυαριθμῶν προσκυνητῶν,

διορίζομεν ὑμᾶς Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βαρθολαίμ Μετεώρων. Παρακαλοῦμεν δέ ὅπως ἀπὸ τῆς αὔριον, παραλαμβάνοντες διὰ Πρωτοκόλλου πάντα τὰ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀναλάβητε τὰ καθήκοντά σας, ἅτινα, πιστεύομεν, ὅτι θὰ ἀσκήσετε μετὰ ζήλου καί συνέσεως καί φόβου Θεοῦ. Εἶναι βαρὺ βεβαίως τὸ ἔργον καί ἔχετε πολὺ δρόμον νὰ διανύσετε διὰ νὰ φθάσετε ἐκεῖ πού ὁ Καλὸς Θεὸς καί οἱ εὐσεβεῖς κτήτορες θέλουν νὰ εὐρίσκηται ἡ Μονή. Ὅμως, δέν θὰ εἶσθε μόνος εἰς τὴν ἀνορθωτικὴν αὐτὴν ἁγίαν προ-

Περιφορά του Έπιταφίου του Ίερου Ναού Ἁγ. Ἀνδρέου, στό Πάλλανγκ-λι, στά σύνορα μέ τή Βόρεια Κορέα

σπάθειάν σας. Πάντοτε ἡ Ἱερά ἡμῶν Μητρόπολις, περιβάλλουσα ὑμᾶς μέ στοργήν πολλήν θέλει σᾶς παρακολουθῆ καί βοηθῆ. Καί περισσότερον Αὐτῆς, εὐλογῶν τήν προσπάθειαν ὁ Κύριος, θέλει σᾶς προστατεύῃ καί κατευθύνῃ καί ἐνισχύῃ διά νά φέρητε αἰσίως εἰς πέρας τό ἀνατιθέμενον ὑμῖν ἔργον.

Εὐχέτης πρὸς Κύριον
 Ὁ Τρίκκης καί Σταγῶν Διονύσιος»

Παρόμοιους διορισμούς ἔλαβε ὁ π. Σωφρόνιος καί γιά τίς Ἱερές Μονές Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος (Ὀκτώβριος 1961) καί Ἀγίας Τριάδος (Αὐγουστος 1966). Ἰδιαίτερα πολύτιμη ἦταν ἡ διακονία του καί στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ, πάνω στό Καστράκι, τήν ὁποία «σχεδόν ἐξ ἀρχῆς» ἀνακαίνισε καί ἀναζωογόνησε.

Παράλληλα διακόνησε σέ Ἐνορίες χωριῶν τῶν Τρικιάλων καί τῆς Καθαμπάκας, ὅπως ἐπίσης στό Κρατικό Νοσοκομεῖο καί στίς Φυλακές Τρικιάλων.

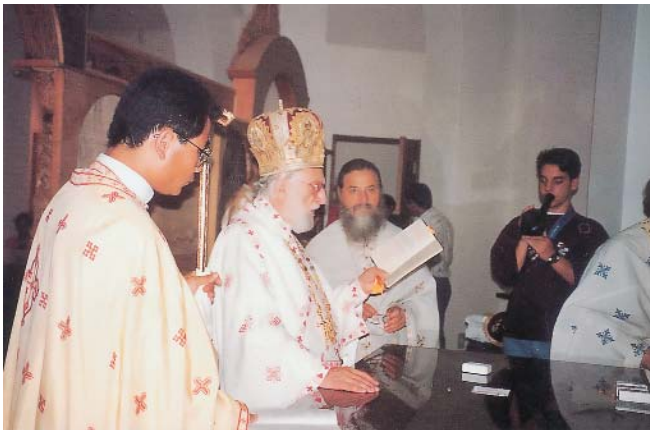
Ἀναγνωρίζοντας τήν πολύπλευρη προσφορά του, μέ τό ὑπ Ἀριθμ. Πρωτ. 88 τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1966 «ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΠΙΠΤΑΚΙΟΝ», ὁ Μητροπολίτης Διονύσιος τόν ἐτίμησε μέ τό ὄφθικιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη.

Ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος στήν Ἱεραποστολή

Μετά τόν θάνατο τοῦ πνευματικοῦ του πατέρα, μακαριστοῦ Μητροπολίτη κυροῦ Διονυσίου, ὁ π. Σωφρόνιος ἀποσύρεται στό Ἅγιον Ὅρος, ὅπου ζεῖ σέ σκήτη. Ἡ ἐπικοινωνία του μαζί μας ἀρχίζει ὅταν καταφτάνουν σ' αὐτόν πληροφορίες γιά τίς πολλῆς ἀνάγκες τῆς Ἱεραποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορέας. Ὑπεύθυνος τότε τῆς Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα ἦταν ὁ Ἀρχιμ. π. Σωτήριος Τράμπας (ὁ ἀπό Κορέας Μητροπολίτης Πισιδίας), μέ τόν ὁποῖον ὁ π. Σωφρόνιος εἶχε συνδεθεῖ πνευματικά, ὅταν καί οἱ δύο ἦταν Ἀδελφοί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Λειμῶνος στή Λέσβο. Μέ τίς προσευχές του, ἀλλῆ καί μέ περιοδικές οικονομικές ἐνισχύσεις, ὁ π. Σωφρόνιος συμπαρίσταται στήν ἁγία αὐτή Ἱεραποστολική προσπάθεια τοῦ π. Σωτηρίου. Μέχρι τή στιγμή πού ἀποφασίζει – παρά τά σοβαρά προβλήματα τῆς ὑγείας του – νά πάει στήν Κορέα καί ἐπί τριετία νά δώσει ἐκεῖ ἕνα πολύ χρήσιμο «παρών». Γιατί ἀκριβῶς αὐτό τό διάστημα δύο νεοσύστατες ὀρθόδοξες κορεατικές κοινότητες δέν εἶχαν ἀκόμη δικό τους ἱερέα. Κενό τό ὁποῖον κάλυψε διαδοχικά ὁ π. Σωφρόνιος καί στήν πόλη Πουσάν, στό νότιο τμήμα τῆς χώρας καί στό χωριό Πάλλανγκ-λι, κοντά στά σύνορα μέ τή Βόρειο Κορέα.

Ὅμως οἱ πολύ δύσκολες κλιματολογικές συνθήκες τῆς ἀσιατικῆς αὐτῆς περιοχῆς, ἐπιδείνωσαν ἐπικίνδυνα τήν ἀπό τά μαθητικά του ἀκόμη χρόνια «πολύπαθη» ὑγεία του, ὅποτε παρά τήν θέλησή του ἀναγκάστηκε νά ἐπιστρέψει στήν Ἑλλάδα.

Γιά τό ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του ἐπέλεξε τήν Ἀττική καί διέμεινε στόν «Ἑλληνορωσικόν Οἶκον ὑπερηλικῶν» στήν Ἀργυρούπολη. Ὅσο οἱ δυνάμεις του καί τά προβλήματα τῆς ὑγείας του τό ἐπέτρεπαν, συμμετεῖχε καί βοηθοῦσε στό Παρεκκλήσιο τοῦ Ἀγίου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ, στόν Ἑλληνορωσικό Οἶκο, ὅπου ζοῦσε, ἀλλῆ καί σέ γειτονικές Ἐνορίες τῆς περιοχῆς.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Ν. Ζηλανδίας κυρὸς Διονύσιος τελεῖ τὰ Ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸ Τσοντζοῦ διακρίνονται ὁ Ἀρχιμ. Σωφρόνιος Γραβάνης καὶ ὁ Ἐφημέριος τοῦ ναοῦ π. Στέφανος Χουάνγκ (1992)

Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν Ἱεραποστολή συνεχίστηκε νὰ ἐκδηλώνεται, μέχρι τὴν ἐκδημία του, ἐκτὸς τῶν προσευχῶν του, καὶ μὲ τακτικές οἰκονομικές ἐνισχύσεις ἀπὸ τὴν ταπεινὴ σύνταξή του, σὲ διάφορα ἱεραποστολικά Κλημάκια ὅπως τοῦ Χόνγκ Κόνγκ, τῆς Ταϊβάν κ.ἄ. Ἐπίσης, ἀνέλαβε τὴν οἰκονομικὴ δαπάνη γεώτρησης στὸ Σουδάν καὶ τῆς ἀνέγερσης ναοῦ στὰ Νησιά Φίτζι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Ζηλανδίας.

Ἐνώπιον τοῦ Οὐρανίου Θυσιαστηρίου, σίγουρα, συνεχίζει νὰ δέεται καὶ νὰ εὐχεται γιὰ ὅλους τοὺς ἀδελφούς τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, πού μεταφέρουν μὲ πολὺ κόπο καὶ ἀγώνα τὸ μήνυμα τοῦ Χριστοῦ μας στὰ πέρατα τῆς γῆς.

᾿Ας εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του!

Γ.Ε.Γ.

Θεμέλιος λίθος γιὰ τὴν ἀνέγερση Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μουάνζα

Τὸ Σάββατο 6 Ἰανουαρίου 2018, ἡμέρα τῆς μεγάλης Ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων μετὰ τὴν τελετὴ τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μουάνζα κ. Ἱερώνυμος, ὅπως εἶχε προγραμματιστεῖ, παρουσία τῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς καθὼς καὶ πιστῶν χριστιανῶν, ἔθεσε τὸν θεμέλιο λίθο γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μουάνζα, ἔργο τοῦ ὁποῖου τὴν κατασκευὴ καὶ ὀλοκλήρωση ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος.

Τὸ Πνευματικὸ - Διοικητικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μουάνζα θὰ ἀνεγερθεῖ δίπλα στὸν Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὸν ὁποῖο ἀνήγειρε ἐξ ὀλοκλήρου ὁ πιστὸς λαὸς τῆς Φθιώτιδος καὶ θὰ περιλαμβάνει: αἶθουσα διαλέξεων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκδηλώσεων, κατοικία τοῦ Ἐπισκόπου, γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως, ξενώνα φιλοξενίας, χώρο γιὰ τὴν ἴδρυση Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ καὶ ἄλλους χώρους ἀπαραιτήτους γιὰ τὴν Ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα τῆς Μητροπόλεως.

Μετὰ τὴν τελετὴ τῆς θεμελιώσεως ὁ Μητροπολίτης Μουάνζα κ. Ἱερώνυμος, πνευματικὸ τέκνο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη μας, εὐχαρίστησε ἐγκαρδίως καὶ

συγκινημένους τὸν Ποιμενάρχη μας καὶ τὸν εὐλογημένο λαὸ τῆς Φθιώτιδος γιὰ τὸ δεῦτερο μεγάλο δῶρο πρὸς τὸν λαὸ τῆς Τανζανίας.

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος

Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς σημαδεύει τὴν Ἐκκλησία. Οἱ Μαθητὲς γίνονται Ἀπόστολοι καὶ ἀποστέλλονται στὴν Οἰκουμένη γιὰ νὰ διαδώσουν τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα, νὰ κοινωνήσουν τὴν χαρὰ τῆς σωτηρίας σέ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Ἦδη βέβαια, ὅταν εἶχαν μαζί τους τὸν Κύριο, εἶχαν σταθερῶς ἀπὸ Ἐκείνον ἀνά δύο στὸν Ἰσραὴλ, γιὰ νὰ προετοιμάσουν τὸ κήρυγμα τῆς Βασιλείας (Λκ. 10,1).

Συνθίζουμε νὰ θεωροῦμε τὴν Ἱεραποστολή ὡς καθῆκον καὶ χρέος τῶν πιστῶν. Αὐτὸ ἐπιτάσσει ἄλλωστε καὶ ἡ βιβλικὴ παράδοση μας¹. Ἡ ἐποχὴ μας ὅμως, ἐποχὴ γενικότερης χειραφέτησης, ἀμφισβήτησης τῶν αὐθεντιῶν καὶ ἀποστροφῆς σέ δεσμεύσεις, δέν προσφέρεται ἀπόλυτα γιὰ παρόμοιες ὑπομνήσεις. Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι κατὰ κανόνα δέν θέλουν νὰ ἀκοῦν γιὰ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις. Μπορεῖ νὰ ἀναζητοῦν νέες ἐμπειρίες, νὰ ἐπιθυμοῦν νὰ δοκιμάζουν καινούριους δρόμους στὴ ζωὴ τους – δέν θέλουν ὅμως νὰ νιώθουν ὅτι αὐτὸ γίνεται ἐπειδὴ τοὺς τὸ ἐπιβάλλει κάποιος ἄλλος ἢ κάποιος νόμος στὸν ὁποῖο εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπακούσουν. Σέ ἓνα τέτοιο πλῆσιον, θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ τονιστοῦν ἄλλες πλευρὲς πού σχετίζονται μὲ τὴν ἱεραποστολικὴ δράση. Ἰδιαίτερα πρόσφορη ἴσως εἶναι ἐκείνη πού ἀναδεικνύει τὴν πληρότητα πού προκύπτει ἀπὸ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο.

Ἀσφαλῶς ἡ τήρηση τῶν θεϊνῶν ἐντολῶν – καὶ ὅπως ἀναφέραμε, ἡ διάδοση τοῦ μηνύματος τῆς σωτηρίας εἶναι μία ἀπὸ αὐτές – ὁδηγεῖ τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξη στὴν ἀνεύρεση τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος οἰκειώνεται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πραγματώνει στὸ βίον του, προάγεται στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ, συγκλίνει στὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπίγειας παρουσίας του καὶ οἰκοδομεῖ σταδιακὰ τὴν ὀλοκληρώσή του. Ἀντίστοιχα, συνεπῶς, ἡ διάθεση τοῦ ἑαυτοῦ στὴν ὑπόθεση τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ κόσμου ὁδηγεῖ τὸ νόημα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς σέ πληρότητα βίου, γεμίζει τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξη μὲ τὴν

τελειότητα τῆς θείας χάριτος καὶ ἀπὸ πολλῆς πλευρῆς καθιστᾶ τὸν πιστὸ «σύμμορφο» τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀνταπόκριση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ ὡς συνόλου στὴν παραγγελία τῆς Κεφαλῆς Του καὶ ἡ συνακόλουθη συγκρότηση δομῶν καὶ ὑπηρεσιῶν πού θὰ συντελέσουν, ὥστε ἡ προοπτικὴ τῆς ἐξάπλωσης τοῦ *χαρμόσυνου ἀγγέλλματος* νὰ λάβει χώρα, εἶναι ὅπωςδήποτε μία παράμετρος κεφαλαιώδης γιὰ τὴν ὑλοποίηση τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἐγχειρήμα-

Πνεύματος», *Ματθ.* 28,19. «Οὐαὶ δέ ἐμοὶ ἐστὶν ἐάν μὴ εὐαγγελίζωμαι», *Α΄ Κορ.* 9,16.

1. Πρβλ. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου

ΩΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ

τος – δέν παύει ωστόσο νά συνδέεται μέ τήν αντίληψη πού κυριαρχεί στό ἐκκλησιαστικό σώμα γιά τό συγκεκριμένο ἐγχείρημα καί σέ ένα βαθμό νά ἐξαρτάται ἀπό τήν ἀντίστοιχη νοοτροπία πού διαμορφώνεται στους ἐκκλησιαστικούς κόλπους. Ἔτσι, δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ τυχαῖο ὅτι ἡ λεγόμενη (ἐκτός ὀρισμένων διαληψιμάτων καί ἐξαιρέσεων) ἱεραποστολική «σιγή» αἰώνων, συνοδεύτηκε ἀπό μία παράλληλη ὑποτονική θεολογική παραγωγή σχετικά μέ τά ἱεραποστολικά ζητήματα καί ἕνα συναφῶς μειωμένο θεολογικό ἐνδιαφέρον γιά αὐτά.

Ἡ ἱεραποστολή εἶναι ἕνα κατεξοχὴν σύνθετο φαινόμενο. Συνδέεται μέ πολλοὺς ἐπιμέρους θεολογικούς τομεῖς, τό Βιβλικό, τό Δογματικό, τόν Ἱστορικό, τήν Ποιμαντική κ.λπ. Θέλοντας λοιπὸν νά κάνουμε λόγο γιά τήν πληρότητα πού προσφέρει ἡ ἱεραποστολική δραστηριότητα, ἀξίζει πιστεύουμε νά δοῦμε ὀρισμένες πτυχές της, ὡς μία ἀπόπειρα νά ὀρίσουμε τίς συντεταγμένες τοῦ θέματός μας.

1. Τό χωρικά ἐνιαῖο

Καταρχάς θά ἦταν καλὸ νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ διάκριση σέ ἐσωτερική καί ἐξωτερική ἱεραποστολή μολονότι δείχνει θεμελιώδης, οὐσιαστικά εἶναι τεχνική καί ἀναφέρεται περισσότερο στίς πολιτισμικές προϋποθέσεις πού διέπουν τό ἱεραποστολικό ἔργο. Χωρὶς κάτι τέτοιο νά σημαίνει ὅτι αὐτές ἔχουν δευτερεύουσα σημασία γιά τήν ἀσκήσή του (κάθε ἄλλο, μιᾶς καί οἱ προϋποθέσεις αὐτές ἀποτελοῦν τά κατεξοχὴν στοιχεία πού πρέπει νά λαμβάνονται ὑπόψη κατὰ τήν προετοιμασία γιά τήν ἐκφορά τοῦ ἱεραποστολικοῦ λόγου), ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπευθύνεται σέ κάθε ἄνθρωπο, στους ἐγγύς καί στους μακρὰν. Ἡ λυτρωτική σημασία τοῦ Εὐαγγελίου ἀπευθύνεται ἐξίσου σέ ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος.

Ἡ διαμόρφωση μάλιστα τῆς σύγχρονης κοινωνίας ἀλλιάζει κατὰ πολὺ τά ὑπάρχοντα δεδομένα. Ἀπό τῆ μία, οἱ τεχνολογικές δυνατότητες φέρνουν σέ ἐλάχιστο χρονικό διάστημα εἰκόνες ἀπό κάθε σημεῖο τοῦ κόσμου μπροστά στά μάτια μας, ὑλοποιώντας ἔτσι τήν περίφημη ρῆση περὶ τοῦ κόσμου ὡς ἐνός «παγκόσμιου χωριοῦ». Μέσω αὐτῶν τῶν δυνατοτήτων, οἱ κάτοικοι τοῦ λεγόμενου Τρίτου Κόσμου ἐξοικειώνονται, ἔστω καί εἰκονικά, μέ τῆ δυτική πραγματικότητα, προσεγγίζουν τίς ἀξίες της καί συστοιχίζουν στό βαθμὸ τοῦ δυνατοῦ τῆ ζωὴ τους μέ τά πρότυπά της. Ἀπὸ τήν ἄλλη πλευρά, ἡ προϊοῦσα ἐκκοσμίκευση δημιουργεῖ στίς κατὰ παράδοση χριστιανικές χώρες ἕνα μεγάλο πλῆθος θρησκευτικά ἀδιάφορων ἀνθρώπων καί οὐσιαστικά ἀκατήχτων. Ὁ λεγόμενος «θρησκευτικός ἐγγραμματισμός» ἀποτελεῖ στόχο γιά κοινωνίες πού ἀπό-ιεροποιοῦνται ταχύτατα, ἀντι-

μετωπίζουν τίς θρησκευτικές παραδόσεις καί διδασκαλίες ὡς δεισιδαίμονα βαρίδια καί παρωχημένες ἀντιλήψεις καί κατά συνέπεια ἐκδηλώνουν προθυμία νά τίς ἀπεμπολήσουν τό συντομότερο.

Κοντολογίς, ἡ ἱεραποστολική δυναμική ἀκολουθεῖ τοὺς ρυθμούς τῆς ἐποχῆς καί δέν γνωρίζει σύνορα, ὁμογενοποιεῖται στό περιεχόμενό της καί λίγο πολύ ἀποκτᾶ τὴν ἴδια μορφή εἴτε ἐκδηλώνεται στό ἐσωτερικό εἴτε στήν ἀλλοδαπή. Ἡ γεωγραφική ἐπιλογὴ τῆς ἄσκησής της, κατά συνέπεια, συναρτᾶται ἀπὸ τίς προτεραιότητες, τίς ἐπιθυμίες καί τίς δυνατότητες τοῦ φορέα της, ἀτομικοῦ ἢ συλλογικοῦ. Ἐπομένως, δέν μπορεῖ νά τεθεῖ καμία ἀξιολογικὴ ἱεράρχηση μεταξύ «ἐσωτερικῆς» ἢ «ἐξωτερικῆς» Ἱεραποστολῆς. Ὁ καθένας καί ἡ καθεμία δροῦν στό πεδίο πού ταιριάζει στήν ἰδιοσυγκρασία τους, τίς δυνατότητές τους καί, σέ τελικὴ ἀνάληψη, ἀνταποκρινόμενοι στή θεία κλήση πού ἀπευθύνθηκε στοὺς ἴδιους προσωπικά.

2. Τό πλάτος καί τό βάθος τοῦ ἱεραποστολικοῦ λόγου

Σέ ἓνα ἄλλο ἐπίπεδο, ἀξίζει νά διευκρινιστεῖ ὅτι ἡ πρόσκληση στό μυστήριο τῆς χάριτος δέν ἔχει ἰδεολογικὸ χαρακτήρα, ἀλλὰ πρωτίστως ἐμπειρικό-βιωματικό. Δέν ἀπευθυνόμαστε στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νά τοὺς μεταδώσουμε θρησκευτικὲς πληροφορίες (ἂν καί αὐτές εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν κατανόηση τῶν ἠεγομένων), ἀλλὰ γιὰ νά τοὺς κάνουμε κοινωνοὺς στό συγκλονιστικὸ γεγονός τοῦ χαροποιοῦ ἀγγέλιματος, τό ὁποῖο, ὅταν οἱ ἀνθρωποὶ ἐλευθέρως τό ἀποδέχονται, μεταμορφώνει τὴ ζωὴ μας. Δέν μεταφέρουμε λοιπὸν γεγονότα (μόνο), ἀλλὰ μιά ὁλόκληρη στάση τοῦ βίου, μιά ἄλλη κόσμο-θεώρηση, πού εἶναι κατ' οὐσίαν «θεο-θεώρηση» – ἀναγνώριση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στήν καθημερινότητά μας.

Αὐτό πάλι σημαίνει ἀπὸ μόνο του πολλὰ πράγματα: Ὅτι εἴμαστε ἱκανοὶ νά ἀντιληφθοῦμε τὴν οὐσία

καί τό βάθος τῶν πραγμάτων πέρα ἀπὸ τό βάρος πού τοὺς ἔφεραν τὰ «φτιασίδια» τῆς ἐπιφάνειας καί τῆς συνήθειας². Ὅτι θά ἀπεμπλακοῦμε ἀπὸ τὴ βολικὴ μας αὐτάρκεια καί θά ἐπιχειρήσουμε τὴν ἔξοδο πρὸς τὸν ἄλλον, πρὸς τίς πραγματικὲς ἀνάγκες καί δυνατότητές του. Ὅτι θά συνειδητοποιήσουμε πὼς δέν μπορούμε νά ζοῦμε μέ ἓνα θησαυρὸ πού τὸν κρατᾶμε ζηλότυπα ἀποκλειστικά γιὰ μᾶς, ἀλλὰ οὔτε καί τὸν φορτώνουμε ζηλωτικά σέ ἐκείνους πού δέν τὸν ἀποζητοῦν. Ὅτι μπορούμε νά μιλήσουμε σωτηριολογικά μέ ἓνα λόγο ζωντανό καί ζωοδότη, πού δέν θά κάνει τό συνομιλητὴ οὔτε νά φρίττει οὔτε νά πλήττει. Ὅτι θά ἀναγνωρίσουμε τὴν ἀξία καί τὴ δυναμικὴ τοῦ θεολογικοῦ λόγου καί δέν θά τὸν ὑποτιμήσουμε οὔτε θά τὸν ἀπογειώσουμε σέ ὕψη δυσπρόσιτα γιὰ ἐκείνους πού τὸν χρειάζονται.

3. Ἡ κενωτικὴ διάσταση

Ἡ ἱεραποστολικὴ πράξη νοεῖται πρωτίστως ὡς ἔξοδος. Ἐξοδος ἀπὸ τίς βολικὲς συνήθειες, τὰ στερεότυπα, τὴν ἀσφάλεια τῶν αὐτονότων καί τῶν δεδομένων, ἔξοδος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας. Ἄν θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι δρώντας ἱεραποστολικά, ἐκπληρώνουμε τὴν ἐπιθυμία τοῦ Κυρίου, τότε ὀφείλουμε πολὺ περισσότερο νά συστοιχίζουμε τὴν πράξη μέ τὸν τρόπο πού ἐκεῖνος μᾶς παρέδωσε, δηλαδή τὴν κένωση ἀπὸ τό ἐγὼ καί τὴ θυσία γιὰ τὸν ἄλλον.

Ἡ κένωση ὡς αὐτὸ-παράδοση στό θεῖο θέλημα ἐκφράζεται μέ τὴ σειρά της μέ ποικίλους τρόπους: μέ διαρκὴ μέριμνα γιὰ τὸν ἄλλον, μέ τὴν προσπάθεια κατανόησης τοῦ τρόπου πού σκέφτεται καί τῶν ἀναγκῶν πού ἔχει³, τὴ διάθεση τοῦ χρόνου μᾶς (ἐνός ἀπὸ τὰ πλεόν πολῦτιμα καί δυσεύρετα πράγματα στίς μέρες μας) γιὰ ἐκεῖνον, τὴν εἰ δυνατόν αὐτοπρόσωπη παρουσία μας δίπλα του. Πηγαίνοντας ἓνα βῆμα παραπέρα, ἡ θυσία ἰσοδυναμεῖ μέ αὐτοπαράδοση ἀπὸ τίς βεβαιότητές μας, καί τὴν ἐγνωσμένη ὑπεροχὴ μας, τὴ συγκράτησή μας ἀπὸ τὴν (ἀνεπίγνωστη συνήθως)

2. Πρβλ. Γ. Σεφέρη, «Ἐνας Γέροντας στήν ἀκροποταμίᾳ», *Ποιήματα*, Ἰκαρος, Ἀθήνα 1989, σ. 201:

*Γιατί καί τό τραγούδι τό φορτώσαμε
μέ τόσες μουσικὲς
πού σιγά-σιγά βουλιάζει
καί τὴν τέχνην μας τὴ στολίσσαμε τόσο πολὺ*

πού φαγώθηκε

*ἀπὸ τὰ μαλάματα τό πρόσωπό της
κι εἶναι καιρὸς νά ποῦμε τὰ λιγοστά μας λόγια
γιατί ἡ ψυχὴ μας αὔριο κάνει ναυιά.*

3. Ὅπως εὐστοχα ἀναφέρει μίᾳ ἀγγλοσαξονικῇ ἔκφραση: *νά μπεῖς σὲ παπούτσια τοῦ ἀλλοῦ.*

έξουσιαστική διάθεση έπιβολής των συνθηκών μας άδιακρίτως σέ κάθε περιβάλλον.

4. Άνταλλαγή θέσεων δότη καί δέκτη

Τά προηγούμενα συνδέονται εύθές μέ ένα πάγιο ιεραποστολικό ζήτημα: τή λιγότερο ή περισσότερο οίονεί ιμπεριαλιστική διάθεση από τήν πλευρά των δρώντων ιεραποστολικά νά μεταφέρουν από τό χώρο προέλευσής τους τά δικά τους πολιτισμικά πρότυπα. Σέ ένα βαθμό αυτό είναι φυσιολογικό, καθώς ό καθένας προτιμά νά διδάξει καί νά αναπτύξει αυτό μέ τό όποίο είναι έξοικειωμένος. Ίσως επίσης νά είναι καί λογικό, νά θεωρεί τίς δικές του πολιτισμικές νόρμες ανώτερες, καλύτερες ή καί πιό λειτουργικές έναντι άλλων. Άπό 'κει καί πέρα, ή υπότιμηση των κανόνων πού συναντά κανείς στους άλλους είναι όπωσδήποτε ποιμαντικά έσφαλημένη καί ιεραποστολικά έγκληματική. Έφόσον υπότιθεται ότι σέ κάθε περίπτωση κεντρικό ζήτημα τής έκκλησιαστικής μας ζωής είναι νά μαχόμαστε τή φιλαυτία, όπως καί όπου καί αν έκδηλώνεται αυτή, δέν μπορούμε νά τήν τρέφουμε καί νά τήν εξαπλώνουμε κι άλλο, μεταδίδοντας ουσιαστικά τήν εμπάθειά μας. Όσο γιά τήν έπιμονή νά συνοδεύεται τό κήρυγμα τής σωτηρίας μέ τά έξωτερικά σχήματα πού προσέλαβε από τίς ιστορικές συγκυρίες στή διάρκεια του χρόνου, αυτή συντελεί όπωσδήποτε στήν άπομείωση τής έμβέλειας τής ίδιας τής ουσίας του κηρύγματος, καί αυτό όφείλουμε νά τό έξετάζουμε διαρκώς καί νά τό αναθεωρούμε.

Στήν περίπτωση τής έξωτερικής Άεραποστολής, οι σημερινές συνθήκες καθιστούν αν όχι κωμική, ίσως καί παράλογη τή διάθεση έξαγωγής έχώριων προτύπων. Είναι γνωστό ότι στίς χώρες του Τρίτου Κόσμου ή θρησκευτικότητα έκφράζεται μέ μεγαλύτερο δυναμισμό από ό,τι στό δυτικό κόσμο. Τά νούμερα μιλούν γιά μετατόπιση του κέντρου βάρους του χριστιανικού κόσμου από τό κέντρο πός τήν περιφέρεια. Ίσως λοιπόν νά μήν άργεί ή εποχή πού οι ιεραποστολές θά ξεκινήσουν σχηματικά από τό Νότο πός τό Βορρά, από τίς πιό πρόσφατα χριστιανικές περιοχές πός τίς άλλότε άφετηρίες των ιεραποστο-

λικών έξορμήσεων, από τίς περισσότερο ένθουσιώδεις νεοφώτιστες κοινωνίες πός τίς παραδοσιακά χριστιανικές, πού έχουν άπωλέσει τόν άηλιτινό ένθουσιασμό τής πίστης τους.

Ά πραγματικότητα αυτή είναι όρατή σέ όσους έχουν εμπειρία από αυτοπρόσωπη παρουσία σέ χώρους Άεραποστολής. Ένώ υπότιθεται ότι βρίσκονται εκεί γιά νά διδάξουν καί νά μεταφέρουν τό βίωμα καί τήν άίσθηση τής χάριτος του Έυαγγελίου, ό άυθορμητισμός καί ή άγνότητα των κατηχουμένων ή των νεοφώτιστων τους δίνει πολύ περισσότερα από αυτά πού παίρνουν. Έτσι, βιώνεται ή άρετή τής ταπεινώσης μέσα από άλλες διαδρομές: οι κατηχητές γίνονται κατηχούμενοι καί οι ιεραπόστολοι διδάσκονται καί βιώνουν άλήθειες, από καιρό ξεχασμένες λόγω τής σχετικοποίησης τής χριστιανικής ζωής καί τής συνήθειας.

5. Ά πληρότητα ως Άεραποστολή

Γιά νά προσέληθει κάποιος στήν ιεραποστολική πράξη πρέπει άσφαλώς νά πληροί όρισμένες προϋποθέσεις. Νά έχει κάτι νά προσφέρει καί νά μπορεί νά τό προσφέρει. Ειδήλως, καθίσταται βαρίδιο στήν ιεραποστολική προσπάθεια καί δαπανά άνθρωπινους καί υλικούς πόρους, πολύτιμους γιά τήν όλη ιεραποστολική λειτουργία, όπως είναι εύρέως γνωστό στους χώρους άσκησης τής Άεραποστολής.

Άπό τήν άλλη πλευρά, όπως συμβαίνει καί σέ πολλούς τομείς τής πνευματικής ζωής, δέν υπάρχει ένα από πρίν καθορισμένο σημείο, στό όποίο μπορεί κάποιος νά θεωρήσει τόν έαυτό του ως έτοιμο νά αναλάβει δράση – νά θεωρήσει δηλαδή ότι ή πνευματική του συγκρότηση είναι έπαρκής. Ό πιστός θεωρεί διαρκώς τόν έαυτό του άτελή καί πορευόμενο σέ μία διαρκή διαδικασία μάθησης καί μυσταγωγίας στήν οικείωση τής θείας χάριτος. Ά κλήση βρίσκει τόν καθένα πάντοτε άνέτοιμο καί ή παρουσία του Άγίου Πνεύματος είναι αυτή πού αναπληρώνει τά έλλείποντα⁴. Κατά παράδοξο τρόπο, στό όλο μυστήριο τής Έκκλησίας ή πληρότητα συμβαδίζει μόνο μέ τή συναίσθηση τής μηδαμινότητας των ανθρώπινων όρίων καί τήν άνάδειξη τής δυνάμεως του Θεού⁵.

4. Πρβλ. *Εύχή* σέ Χειροτονία Πρεσβυτέρου.

5. Βλ. ένδεικτικά: «Ά γάρ δύναμις μου έν άσθενεία τελει-

ούται» (*Β΄ Κορ.* 12,9), «τά άσθενή του κόσμου έξελέξατο ό Θεός ίνα καταισχύνη τά ίσχυρά» (*Α΄ Κορ.* 1,27).

Παράλληλα, εἶναι γνωστό ὅτι ἡ καλύτερη διδασχὴ προσφέρεται μέσω τοῦ παραδείγματος. Μιά προσωπικότητα ἡ ὁποία ζεῖ μέσα στήν προσευχή, ἀγωνίζεται στήν τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν καί ἀκολουθεῖ τὰ εὐαγγελικά πρότυπα τῆς ἀγάπης, τῆς πραότητος, τῆς ἀνεξικακίας καί τῆς θυσίας, ἔχει μία κοινωνική παρουσία πολύ πιό εὐγλωττη καί πειστική ἀπό τόν καλύτερο ρήτορα. Ἐπομένως, ἡ πληρότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιώματος εἶναι σέ θέση νά λειτουργήσει ἀπό μόνη της ἱεραποστολικά: ὁ πιστός πού ἀνοίγει τήν ὑπαρξή του ὥστε νά ζήσει ὁ Χριστός μέσα του⁶, ἀποτελεῖ ὁ ἴδιος μία μαρτυρία πού διδάσκει χωρίς ἐνδεχομένως νά χρειάζεται νά «ἀνοίξει τό στόμα του»⁷.

Εἶδαμε τίς διάφορες πτυχές μέσα ἀπό τίς ὁποῖες ἡ ἱεραποστολική πράξη ἀναδεικνύει τήν πληρότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας, καθὼς καί ποιά εἶναι ἡ σημασία της στή μετοχή στήν ἀλήθεια τῆς προσφοράς καί ἀδελφοσύνης, δηλαδή τοῦ γεγονότος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκπλήρωση τῆς Κυριακῆς ἐντολῆς γιά τή διάδοση τοῦ θείου μηνύματος καί τή συνέργεια στό ἔργο τῆς σωτηρίας συνδέονται μέ τήν πληρότητα αὐτήν καί ἔλκουν τή θεία χάρη στήν περάτωση τῆς συγκεκριμένης ἀποστολῆς. Μποροῦμε ἔτσι νά ὑποψιαστοῦμε καί ἐν τίνι μέτρῳ νά κατανοήσουμε γιατί παρά τίς σέ πρώτη ματιὰ ἀνυπέβλητες ἀντιξοότητες ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καρποφορεῖ ἀκόμη καί στά φαινομενικά πιό ἄγωνα μέρη, γιατί ἡ δραστηριότητα αὐτή ἀναζωογονεῖ τό ἐκκλησιαστικό σῶμα καί γιατί ὅσοι μέ τόν ἕνα ἢ ἄλλο τρόπο ἐμπλέκονται στό ἱεραποστολικό ἐγχείρημα ἐξακολουθοῦν νά ἐπιμένουν νά εὐαγγελίζονται καί νά ὁραματίζονται, παρά τήν ἔλλειψη ἀποτελεσματικῶν ὑποδομῶν ἢ τή φυσική σωματική τους κόπωση ἀπό τή μακροχρόνια προσπάθεια. Ἡ ἔκδηλη δέ χαρά καί ἰλιγγία τῶν τελειωτῶν ἐναντί τῆς συνήθους μεμψιμοιρίας πού ἀπαντᾶται στό ἐκ τῶν πραγμάτων ἀσφαλές πλῆσιον τῆς ἐγχώριας ἐσωστρεφοῦς θρησκευτικότητας, μαρτυρεῖ πλεόν τῶν ἄλλων γιατί «πολλὰ τά τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχοῦσης τόν ἄνδρα»⁸.

Καί αὐτό συμβαίνει ἀκριβῶς γιατί ἡ ἱεραποστολική πράξη ἀποτελεῖ θέλημα καί ἔργο μαζί τοῦ Θεοῦ: Ἐκεῖνος τή διενεργεῖ καί ἐμεῖς προσφερόμαστε, ἀποδεχόμεστε ἀπλῶς τή θεία κλήση πού ἐπιθυμεῖ νά συναγάγει τά παιδιά Του σέ μία ποίμνη⁹. Προσερχόμεστε σ' αὐτήν χωρίς νά ζητᾶμε ἀνταλλάγματα, ὡς τέκνα Του ἐλεύθερα καί ὄχι σάν μισθωτοί. Λειτουργοῦμε ἐντός της ὄχι μέ ἐγκοσμιοκρατικούς ὅρους ἀριθμητικῆς αὔξησης τοῦ Σώματος, ἀλλᾶ ἀποβλέποντας στή χαρά τῆς Βασιλείας.

Στό χώρο καί τό χρόνο τῆς Ἱεραποστολῆς λοιπόν σαρκώνεται ἡ ἄρνηση τῆς διάσπασης. Ἐκεῖ ἀνασυγκολληθᾶται ἡ θραυσμένη πραγματικότητα τῆς πορείας μας στήν Ἱστορία, κατεξοχὴν ἐκεῖ ἐπιβεβαιώνεται ὁ προορισμός μας ὡς παγκόσμιων ὄντων, διότι ἐκεῖ ταυτόχρονα καταφάσκει καί ἡ ἄρνησή μας νά ἀπουσιάζουμε ἔτι πλεόν ἀπό τή ζωὴ τῶν ἀδελφῶν. Οἱ συντεταγμένες τελικά τῆς ἱεραποστολικῆς ἐνέργειας μεταμορφώνουν τό χώρο καί τό χρόνο τοῦ ἱστορικοῦ παρόντος σέ σχέση ἀγάπης καί ἄρνησης τοῦ ἐγκλησιμῶς στό ἐγώ. Στήν πραγματικότητα τῆς συνύπαρξης μέ τοὺς ἀδελφούς ἀναδεικνύεται ἡ ἀκεραιότητα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καί φανερώνεται σέ ὅλο της τό εὖρος ἡ προοπτική τῆς ὑπέρβασης τῶν ὀρίων αὐτοῦ τοῦ κόσμου: ὀρίων φυλετικῶν, πολιτισμικῶν, γεωγραφικῶν, χρονικῶν, τῆς ἀνθρώπινος ἀδυναμίας καί περατότητας κ.λπ. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ διδασκαλία καί ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πού ὑπαγορεύουν καί ὑποσημαίνουν τήν ἀνάγκη τῆς Ἱεραποστολῆς καί ἡ Ἱεραποστολή ἀντίστοιχα ἐμπνέει καί διανοίγει τήν ἐκκλησιαστική ζωὴ.

Βέβαια, ὅλα αὐτά εἶναι λίγο πολύ αὐτονόητα γιά ὅποιον διατηρεῖ μία στοιχειώδη ἐπαφή μέ τή ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Φαίνεται ὅμως πὼς δυστυχῶς ζοῦμε σέ μία ἐποχή πού πρέπει νά ἐπαναλαμβάνουμε τά αὐτονόητα – ἂν ὄχι καί νά τά ἐπιζητοῦμε. Ὅταν οἱ πιστοὶ ἀπεμπολοῦν τό θησαυρὸ πού κατέχουν καί χείλη ποιμένων καί ποιμναιομένων καταδικάζουν τήν ἐκδήλωση ἀγάπης ὡς «ἀγαπολογία», ἢ ὅταν ἡ συζήτηση περιστρέφεται γιά τόν ἐντοπισμὸ τῆς προδοσίας τῆς πίστεως σέ ἐκκλησιαστικές ἐκδηλώσεις, ἀλλᾶ

6. Πρβλ. Γαλ. 2,20.

7. Χαρακτηριστικά εἶναι τὰ παραδείγματα τοῦ Ἰησοῦ, τῆς Παναγίας καί πολλῶν Ἁγίων, οἱ ὁποῖοι δίδαξαν μᾶλλον μέ τή σιγή

παρά μέ τό λόγο.

8. Γαλ. 4,27.

9. Πρβλ. Ἰω. 10,16.

ὄχι στὴν παραγνώριση τῶν παραγγελμάτων τοῦ Κυρίου, ὅπως τὸ «πορευθέντες μαθητεύσατε...», φαίνεται πὼς ἀπομένει ἀκόμη πολλὴ δουλειά νά γίνει μέσα στὸν ἴδιο τὸν Ἀμπελών¹⁰.

Πέτρος Παναγιωτόπουλος

Ἐπ. Καθηγητὴς Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ.

*Διδάσκων Ὁρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό
Συντονιστὴς Περιεχομένου Ἱστοσελίδας «Πεμπουσία»*

10. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, μιὰ σταθερὴ ἐνδοεκκλησιαστικὴ ἐπιφύλαξη πού γιὰ χρόνια προβαλλόταν στὸν τόπο μας, ἀπέδιδε προτεραιότητα στὴ διενέργεια ἱεραποστολικῆς δράσης στὰ ὅρια τῆς ἡμεδαπῆς. Ὅταν οἱ καιροὶ γύρισαν καὶ πλήθη ἀνθρώπων διαφορετικοῦ θρησκευάτου «γέμισαν» τὴ χώρα, σὲ λίγες περιπτώσεις ἐκδηλώθηκε πρὸς τὴν πλευρὰ τους ἱεραποστολικὸ ἐνδιαφέρον – τὸ ὁποῖο, βέβαια, ἐννοεῖται πὼς πῆρε ἀποκλειστικὰ καὶ κύρια ἀνθρωπιστικὴ μορφή, μιᾶς καὶ ἡ ἐκδήλωση ἀγάπης πρῶτευε στὶς δεδομένες συνθήκες ὡς ἡ αὐθεντικὴ ἔκφραση χριστιανικῆς φιλαδελφίας, ἀντὶ κάποιας στεγνὰ κατηχητικῆς/διδακτικῆς πρωτοβουλίας. Οὔτε κἀν ὅμως τὸ τελεutaῖο συνέβη. Στὴν καλύτερη περίπτωση, σφαιρίστηκαν οἱ θύρες...

Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς στὴν Ἱερά Μητρόπολη Κίτρους

Τὸ 2^ο Γενικὸ Λύκειο Κατερίνης ἐπισκέφθηκε, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πηλαταμῶνος, κ. Γεώργιος, ἀνταποκρινόμενος σὲ πρόσκληση τῆς σχολικῆς κοινότητας. Οἱ μαθητὲς τῆς Γ' Λυκείου εἶχαν τὴν εὐκαιρία νά παρακολουθήσουν τὴν παρουσίαση τοῦ Σεβασμιωτάτου μὲ τίτλο «Μὲ μιὰν ἄλλη ματιά», πού πραγματοποιήθηκε στὰ πλαίσια τῆς Ἑβδομάδας Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Ὁ Σεβασμιώτατος κ. Γεώργιος, σὲ μιὰ πρωτότυπη ὁμιλία – παρουσίαση πού ἄγγιξε τοὺς μαθητὲς, ἀναφέρθηκε στὴν προσωπικὴ του ἐμπειρία ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη καὶ τὴν παραμονή του στὸ Κονγκό. Ἐξήγησε στοὺς μαθητὲς τὴ διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν Ἱεραποστολή καὶ τὸν προσηλυτισμὸ καὶ τόνισε τὸ σημαντικὸ ἔργο τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στὴν Ἀφρική.

Μετά τὸ τέλος τῆς παρουσίας ἀπάντησε στὰ ἐρωτήματα τῶν μαθητῶν, ἐνῶ χάρισε στὸν καθένα, ἓνα μικρὸ βιβλίο μὲ τίτλο «18 ἡμέρες στὸ Κονγκό», τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ προσωπικὸ ἡμερολόγιο ἀπὸ τὴν ἐκεῖ παραμονή του.

Στὸ τέλος τῆς ἐκδήλωσης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λυκείου κ. Παναγιώτης Ἀλεκάκης εὐχαρίστησε ἐκ μέρους τῆς σχολικῆς κοινότητας τὸν Σεβασμιώτατο Ποιμενάρχη γιὰ τὴν ἐπίσκεψή του καὶ τὴ δυνατότητα πού ἔδωσε στοὺς μαθητὲς νά γνωρίσουν τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας στὰ ἔθνη μέσω τῆς βιωματικῆς μάθησης.

Στὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ γιὰ τὴν Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, μεταξύ ἄλλων ἐκδηλώσεων, πραγματοποιήθηκαν, ἐπίσης, δύο ὁμιλίες ἀπὸ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Γεώργιος ἀπευθύνεται στοὺς μαθητὲς τοῦ Λυκείου (πάνω). Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν ὁμιλία τοῦ Πρωτοσυγκέλλου π. Βαρνάβα στὸν Κοιλιδρό (κάτω)

τὸν Πρωτοσυγκέλλο τῆς Μητροπόλεως Ἀρχιμ. π. Βαρνάβα Λεοντιάδη, μὲ θέμα «Ὅψεις ἀπὸ τὴν Ἱεραποστολή στὴν Κεντρικὴ Τανζανία». Ἡ πρώτη ἔγινε στὴν Αἴθουσα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κοιλιδρόυ καὶ ἡ δευτέρη στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναὸ Θείας Ἀναλήψεως Κατερίνης.

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πηλαταμῶνος

*Πρώτη φορά
χειροτονίες
στό Βόρειο
Καμερούν
Ή φανέρωση
τῆς Πεντηκοστῆς
καί σέ αὐτό
τό μέρος τῆς γῆς*

Εἶχα τήν εὐλογία, γιά πρώτη φορά, νά βρεθῶ σέ μία ἱεραποστολική Μητρόπολη καί μάλιστα στήν περιοχή αὐτή πού ἀποκαλεῖται «Μαύρη Ἀφρική». Εἶχα ἀκούσει διάφορα γι' αὐτό τό κομμάτι τῆς Ἀφρικῆς ἀπό συμφοιτητές μου στό Ἐξωτερικό, οἱ ὁποῖοι προέρχονταν ἀπό αὐτές τίς περιοχές, ὅμως ἄλλο πράγμα νά ἀκούῃς ἢ ἔστω καί νά βλέπεις φωτογραφίες ἢ ἀκόμη καί video καί ἄλλο πράγμα νά τό ζεῖς. Πραγματικά εἶχα καί ἐγώ ὅπως πολλοί ἀπ' τοὺς χριστιανούς μας μία ἐντελῶς διαφορετική ἀντίληψη γιά τό πῶς εἶναι τὰ πράγματα στήν Ἱεραποστολή. Ἐντέλει τώρα πλέον εἶμαι βέβαιος πῶς ἂν κάποιος δέν πάει ὁ ἴδιος νά ζήσει καί νά δεῖ τό τί εἶναι ἡ Ἀφρική, δέν μπορεῖ καί δέν εἶναι σέ θέση νά ἀντιληφθεῖ τήν ἐκεῖ πραγματικότητα.

Συγκεκριμένα βρέθηκα στήν Ἱερά Μητρόπολη Καμερούν, στήν καρδιά τῆς «Μαύρης Ἀφρικῆς», στή δικαιοδοσία τῆς ὁποίας ἀνήκουν τὰ κράτη τοῦ Καμερούν, τοῦ Τσαντ καί τῆς Κεντροαφρικανικῆς Δημοκρατίας. Τῆ διαποίμανση αὐτῆς τῆς Μητροπόλεως ἔχει ἐδῶ καί δεκατέσσερα χρόνια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Γρηγόριος. Κατόπιν εὐγενικῆς προσκλήσεώς του, ταξίδεψα στήν πρωτεύουσα Γιαουντέ ὅπου καί παρέμεινα σχεδόν δύο μῆνες.

Συμμετέχοντας σέ μία ἱεραποστολική περιοδεία στό Βόρειο Καμερούν, εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά λειτουργήσουμε σέ πολλές ἐκκλησιαστικές Κοινότητες τοῦ Βορρά καί μάλιστα στή συνοριογραμμὴ μεταξύ Καμερούν καί Τσαντ, τοῦ μακρινοῦ Βορρά (ex-Nord), ὅπως λένε οἱ ντόπιοι ἰθαγενεῖς τήν περιοχή. Τό πιό σημαντικό ἐκκλησιολογικά ἀπ' ὅλη αὐτὴν τὴν περιοδεία εἶναι ὅτι τελέστηκαν γιά πρώτη φορά στό Βόρειο Καμερούν χειροτονίες καί μάλιστα μία πρεσβυτέρου μαζί μέ τρεῖς χειροθεσίες ἀναγνωσῶν καί μία διακόνου. Γιά πρώτη φορά φανερώθηκε ἡ εὐλογία τῆς Πεντηκοστῆς, τῆς μεταδόσεως τῶν χαρισμάτων καί τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς σέ αὐτό τό σημεῖο τῆς γῆς. Τό ἐξαιρετικό αὐτό γεγονός μέ συγκλόνισε.

Σέ μία ἀπ' τίς ιερατικές συνάξεις πού ἔκανε ὁ Σεβασμιώτατος γιά τούς ἱερεῖς τῆς περιοχῆς, στό ιεραποστολικό κέντρο τοῦ Κατράνγκ, κάτω ἀπό ἓνα

γιά ἐμένα λίγο ξένο νά βλέπω τόν Ἐπίσκοπο νά ρωτᾶται καί νά συμβουλεύεται τό πού καί πότε εἶναι καλύτερα νά γίνουν οἱ χειροτονίες. Ἄλλῃ εἶπαμε ἡ Ἄφρική ἔχει ἄλλα δεδομένα.

Ἱερατική Σύναξη στό Ἱεραποστολικό Κέντρο τοῦ Κατράνγκ

Ὁ Ἱερός Ναός τῆς Ἁγίας Εἰρήνης στήν κοινότητα τοῦ Τουλούμ

τεράστιο δένδρο μέ τά ἰγκουάνα νά ἀνεβοκατεβαίνουν, εἶχα τή χαρά νά μετάσχω καί ἐγώ. Πέραν τῶν ἄλλων θεμάτων πού ἀπασχόλησαν τίς συνάξεις αὐτές ἦταν καί οἱ χειροτονίες δύο κληρικῶν. Ἦταν

Ἦταν ἡ εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ π. Ντομινίκ (Δομίνικος) ὁρίστηκε νά γίνει στό Ναό τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εἰρήνης στήν ἐκκλησιαστική Κοινότητα τοῦ Τουλούμ, τήν Τετάρτη 13 Δεκεμβρίου 2017, μαζί μέ τίς χειροθεσίες τριῶν νέων ἀναγνωστών. Ὁ π. Ντομινίκ προέρχεται ἀπό ἓνα χωριό ἐκείνης τῆς περιοχῆς, ὅποτε θά μπορούσαν νά ἔλθουν καί νά συμμετάσχουν στή χαρά του ὅλη ἡ τοπική Ἐκκλησία καί οἱ δικοί του ἄνθρωποι πέραν τῆς οἰκογένειάς του. Ὁ π. Ντομινίκ θά ἀναλάμβανε ἀμέσως τήν ποιμαντική εὐθύνη μίας ἐνορίας τοῦ Βορρά, αὐτῆς τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ στό Γκιτιγκίζ. Ἦφτασε ἡ μέρα τῆς χειροτονίας καί μετά ἀπό τίς ἀπαραίτητες προετοιμασίες γιά τή θεία Λειτουργία καί τή χειροτονία, ξεκινήσαμε γιά τό Τουλούμ, μία διαδρομή περίπου μία μέ μιάνισα ὥρα, ἐφόσον στήν Ἄφρική ὁ χρόνος ἐνός ταξιδιοῦ δέν εἶναι ποτέ ἀπόλυτα προβλέψιμος. Χρειάστηκε νά πάρουμε μαζί μας ὅλα τά ἀναγκαῖα, πρόσφορο, νάμα, κεριά, ιερατικές φυλλῆδες καί τό Ἀρχιερατικόν ἐφόσον εἶχαμε τή χειροτονία καί τίς χειροθεσίες, καί φυσικά τή στολή γιά τό νέο ἱερέα, – οὔτε λόγος ἢ σκέψη ὁ ὑποψήφιος νά εἶχε δική του στολή. Μοιραία ἡ σύ-

γκριση μέ τίς προετοιμασίες γιά τίς δικές μας χειροτονίες... Ἦραγε αὐτοί ἐδῶ οἱ ἔσχατοι τῶν ἐσχάτων ἀδελφοί μας, βιώνουν λιγότερο τό μυστήριο τῆς Ἱερωσύνης ἀπ' ὅ,τι ἐμεῖς;

Δόξα τῷ Θεῷ, αὐτὴ ἡ μετακίνησή μας δὲν εἶχε ἀπρόοπτα καὶ ἔτσι φτάσαμε στὴν ὥρα μας. Γι' ἀκόμα μία φορά μὲ ἐξέπληξε ἡ ἐνθουσιώδης ὑποδοχή. Ὁ κόσμος εἶχε φτάσει πολὺ πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς, ἦταν παραταγμένος δεξιά καὶ ἀριστερά στοῦ δρόμο καὶ μᾶς ὑποδέχτηκε μὲ αἰσθήματα χαρᾶς, ἀλληλαγμούς καὶ τραγούδια, πρωτόγνωρος γιὰ μένα αὐτὸς ὁ ἀφρικανικὸς τρόπος καλωσορίσματος. Πέρασαμε ἀνάμεσα σὲ ὄλο αὐτὸ τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖο τὸ βλῆπεις νὰ περπατᾷ ὥρες ξυπόλητο, κρατώντας πολλὲς φορές τὰ παπούτσια – ὁ Θεὸς νὰ τὰ κάνει παπούτσια – στοῦ χέρι γιὰ νὰ τὰ φορέσει καθαρὰ στὴν ἐκκλησία, μέσα σὲ αὐτὴν τὴν ἀνυπόφορη ζέστη καὶ νὰ εἶναι πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς στοῦ ναοῦ. Εἶναι ἀδιανόητο γιὰ τοὺς νεόφυτους ἀδελφούς μας νὰ ἔρθουν στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ ἔχει ξεκινήσει ἡ ἀκολουθία ἢ νὰ μὴν παραβρίσκονται πρὶν ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο καὶ τοὺς ἱερεῖς στοῦ χώρου τῆς ἐνορίας. Περιμένουν ἐκεῖ ὑπομονετικά νὰ φτάσει ὁ κληρὸς, νὰ μπεῖ στοῦ ναοῦ, νὰ εἰσέλθουν μετὰ ὄλοι μαζί γιὰ νὰ τοὺς εὐλογῆσει ὁ Ἐπίσκοπος καὶ νὰ ξεκινήσει ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου. Φτάσαμε στὴ θεία Λειτουργία, τὰ πάντα εἶναι ἀπλά, ταπεινά ἀλλὰ μέσα στὴ ζωτάνια καὶ τὴ χαρά. Ἀμέσως μετὰ τὴ μεγάλη εἴσοδο γίνεται καὶ ἡ χειροτονία τοῦ νέου ἱερέα. «Κέλευσον, κελεύσατε...» καὶ προσαγάγουμε τὸν ὑποψήφιο ἱερέα ὁ π. Πρόδρομος κι ἐγὼ στον Ἐπίσκοπο. Ὅλα

τὰ ὑπόλοιπα κατὰ πάντα ὅπως καὶ στίς δικές μας χειροτονίες, μὲ μόνη διαφορά τὸν ἐνθουσιασμό τοῦ κόσμου πού ἐνωθες ὅτι τὸ ζοῦσε ὄλο αὐτό. Τί εὐλογία Θεοῦ, τί συγκίνηση πού πρώτη φορά στὰ μέρη αὐτὰ ἀκούγονται οἱ εὐχὲς τῆς χειροτονίας! Ἄν γιὰ τὴ μετάνοια κάθε ἀμαρτωλοῦ χαίρει ὁ ἀό-

ρατος ἀγγελικὸς κόσμος, τὴν ἱερὴ αὐτὴ στιγμή τῆς πρώτης χειροτονίας σὲ ἓνα μέρος στίς ἐσχατιές τῆς γῆς, ἄραγε ἐκεῖ στον οὐρανὸ τί πανηγύρι θὰ γινόταν;

Τελειώσαμε τὴ θεία Λειτουργία μέσα σὲ ὄλη αὐτὴ τὴ χαρὰ τῆς Πεντηκοστῆς. Ἀκολούθησε τό

Ἀπὸ τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ π. Δομνίκου

Ἀπὸ τὴν εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ π. Μαρτίνου

καθιερωμένο τραπέζι μὲ ἀνταλλαγές εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν καθὼς καὶ σχετικὴ ὁμιλία τοῦ Ἐπισκόπου καὶ συζήτηση γιὰ θέματα πού ἀφοροῦσαν τὴν ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Μετὰ ἀπὸ μία συγκλονιστικὴ μέρα, πήραμε τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ κέντρο.

Δύο μέρες αργότερα αναχωρήσαμε πλέον απ' τὸ ἱεραποστολικὸ Κέντρο μας στὸ Κατράνγκ μὲ προορισμὸ τὸ ἱεραποστολικὸ Κέντρο τῆς Μάρουα, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ μακρινοῦ Βορρά. Καθ' ὁδόν, ἐπισκεφτήκαμε μαζί μὲ τὸν Σεβασμιώτατο καὶ τὸν πρωτοσύγκελλο π. Πρόδρομο, τὸ Γκιτιγκίζ καὶ τὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, γιὰ νὰ δεῖ ἀπὸ κοντὰ ὁ Ἐπίσκοπος τὴν ἐγκατάσταση τοῦ νέου πρεσβυτέρου καὶ τῆς οικογένειάς του στὴν ἐν λόγῳ ἐνορία καὶ τίς τυχόν ἀνάγκες καὶ δυσκολίες πού μπορεῖ νὰ ἀντιμετώπισαν. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἡ προσωπικὴ μέριμνα καὶ ποιμαντικὴ φροντίδα τοῦ Μητροπολίτη γιὰ τοὺς ποιμένες του, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνταπόκριση τῶν ἱερέων του πού ἐνιωσαν τὴν ἀγάπη καὶ τὸ εἰλικρινές ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐπισκόπου καὶ πατέρα τους.

Ἐπειτα ἀπὸ ἀρκετὲς ὥρες ταξίδι, κάτω ἀπὸ δύσκολες συνθῆκες, γιὰ τὰ δικά μας δεδομένα καὶ μὲ κάποιες στομαχικὲς ἐνοχλήσεις καὶ ἀναταραχὲς τίς ὁποῖες ἔκαναν ἀκόμα πιὸ δυσάρεστες ἡ κακὴ κατάσταση τοῦ ὁδοστρώματος καὶ ἡ ὑψηλὴ θερμοκρασία, φτάσαμε ἐπιτέλους στὴ Μάρουα. Κατευθυνθήκαμε στὸ ἱεραποστολικὸ Κέντρο ὅπου καὶ συναντήσαμε τὸν ὑποψήφιο Διάκονο π. Μαρτίνο. Μετὰ ἀπὸ τὴν ξενάγησή μας στὸ ἱεραποστολικὸ Κέντρο καὶ μία μικρὴ ἀνάπαυλα, κάναμε ὅλες τίς ἀναγκαῖες προετοιμασίες γιὰ τὴ χειροτονία τῆς ἐπομένης μέρας. Ἀκολούθησε συζήτηση - ἐξομολόγηση μεταξύ τοῦ ὑποψήφιου Διακόνου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου.

Κατόπιν περπατήσαμε μὲ τὸ Σεβασμιώτατο σὲ ὅλον τὸν χώρο τοῦ ἱεραποστολικοῦ Κέντρου καὶ περιδιαβαίνοντας μοῦ ἔλεγε τίς σκέψεις καὶ τὰ ὄνειρά του γι' αὐτὸ τὸ μέρος. Τὸ Σάββατο 16 Δεκεμβρίου τὸ πρωί, ξεκινήσαμε τὴν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς θείας Λειτουργίας. Στὸ ὀρισμένο σημεῖο «καὶ ἔσται τὰ ἑλέη...» ἐγίνε ἡ χειροτονία τοῦ Διακόνου π. Μαρτίνου, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατος μίλησε μὲ λόγῳ μεστό, πραγματικὰ ἐκκλησιαστικὸ πού ἄγγιξε τίς καρδιὲς ὄλων. Ἡ χειροτονία ἔλαβε χώρα στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλίου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ναὸς τοῦ ἱεραπο-

στολικοῦ Κέντρου στὴ Μάρουα, χτισμένους ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνατίου, τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τοῦ π. Ἀχιλλίου Τσοῦτσουρα καθὼς καὶ πιστῶν τῆς μητροπολιτικῆς του περιφέρειας. Ὁ π. Μαρτίνος, ὁ νέος Διάκονος, εἶναι ἕγγαμος καὶ ἐργάζεται ὡς νοσηλευτὴς στὸ κρατικὸ Νοσοκομεῖο τῆς Μάρουα, γι' αὐτὸ στὴ χειροτονία του παραβρέθηκαν καὶ ἀρκετοὶ συνάδελφοί του ἀπ' τὸ νοσοκομεῖο, διαφόρων θρησκευμάτων, οἱ ὁποῖοι μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ συγκίνηση παρακολούθησαν τὴ χειροτονία τοῦ συναδέλφου τους. Ὅταν μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, τοὺς καθιερωμένους χοροὺς καὶ τὰ κέρασματα, μίλησα μαζί τους, μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ὅτι τὸ θεωροῦσαν τιμὴ καὶ εὐλογία νὰ ἔχουν ἕναν συνάδελφό τους ἱερέα, παρόλο πού οἱ ἴδιοι δὲν ἦταν Ὁρθόδοξοι. Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ καὶ ἐφόσον ἐγκλιματιστεῖ καὶ συνηθίσει στὰ νέα δεδομένα ὁ π. Μαρτίνος, θὰ ἀναλάβει τὴν εὐθύνη τοῦ ἱεραποστολικοῦ Κέντρου στὴν περιοχή. Ὁ π. Εἰρηναῖος, ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Βορρά καὶ ὑπεύθυνος τοῦ ἱεραποστολικοῦ Κέντρου, δυστυχῶς, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ταξιδεύει πάρα πολλὰς ὥρες καὶ κάτω ἀπὸ δύσκολες συνθῆκες, γιὰ νὰ φτάσει ἀπὸ τὴν περιοχή του στὴ Μάρουα καὶ νὰ παραμείνει μερικὲς μέρες στὸ ἱεραποστολικὸ τῆς Κέντρο, μακριὰ ἀπ' τὴν ἐνορία καὶ τὴν οικογένειά του, προκειμένου νὰ μπορέσει νὰ λειτουργήσει καὶ νὰ κάνει κάποια σύναξη, γεγονός δύσκολο καὶ κοπιαστικὸ, ὅταν μάλιστα αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται σὲ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα (δὲν μπορῶ καὶ δὲν θέλω νὰ φαντασθῶ πῶς αὐτὸ πραγματοποιεῖται κατὰ τὴν περίοδο τῶν βροχῶν).

Βιώνοντας τὴν ἐμπειρία αὐτῶν τῶν χειροτονιῶν ἐνίωσα πραγματικὰ τόση χαρὰ καὶ εὐλογία! Καὶ ἐνῶ ἀρχικὰ, βλέποντας τίς ἐκεῖ συνθῆκες, δὲν σὰς κρύβω ὅτι ἤμουν λίγο ἀπογοητευμένος, μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐμπειρία, εἶδα ὅτι μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει ἐλπίδα καὶ σὲ αὐτὸν τὸν ἀμπελώννα τοῦ Χριστοῦ πού λέγεται Καμερούν.

*Πρωτοπρ. Ἀντώνιος Μπαφαλοῦκος,
Υποψ. Διδάκτωρ Ἱεραποστολικῆς*

ΑΓΙΟΣ ΑΥΞΙΒΙΟΣ ΣΟΛΩΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στά χρόνια τῶν Ἀποστόλων ἔζησε ὁ ἅγιος Αὐξίβιος καί τῶν «ἀποστόλων τήν χάριν ὡς τοῦ Πνεύματος ὄργανον διά Μάρκου τοῦ Θεοῦ θησαυρίσας», σύμφωνα μέ τό ἀπολυτικό του, «ἐδείχθη ἱεράρχης εὐκλεής καί πρόεδρος τῶν Σόλων καί ποιμήν».

Γεννήθηκε στή Ρώμη. Οἱ γονεῖς του, πλούσιοι εἰδωλολάτρες, εἶχαν ἄλλην ἕνα γιό, μικρότερο, τόν Θεμισταγόρα.

Ὁ Αὐξίβιος ἀγαποῦσε πολύ τά γράμματα. Ἐπί τοῦ καλοῦ δασκάλου διδάχθηκε ὅλη τή σοφία τοῦ καιροῦ του. Συνάμα ἄρχισε νά γνωρίζει καί τή χριστιανική πίστη ἀπό Χριστιανούς τῆς Ρώμης.

Ὅταν ἔφτασε σέ ἡλικία γάμου, οἱ γονεῖς του ἤθελαν νά τόν νυμφεύσουν. Μά ἐκεῖνος, διψώντας γιά μιάν ἄλλη ζωή, ἔφυγε κρυφά μ' ἕνα καράβι πού ταξίδευε γιά τήν Κύπρο.

Κάποιο πρωινό τό καράβι ἔφτασε στόν προορισμό του κι ἄραξε στόν Λιμνίτη, ἕνα λιμάνι τῆς βόρειας ἀκτῆς τοῦ νησιοῦ, πού ἀπέχει τέσσερα περίπου μίλια ἀπό τήν πόλη τῶν Σόλων (ἤ τῆς Σολέας).

Στήν πόλη αὐτή, μέ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, συνάντησε τόν ἀπόστολο καί εὐαγγελιστή Μάρκο, τοῦ ὁποῦ ἔγινε μαθητής. Ὁ νεαρός Ἀπόστολος ἦταν πιά μόνος στήν Κύπρο, καθὼς ὁ σύντροφός του, ὁ ἅγιος Βαρνάβας, εἶχε ἤδη μαρτυρικά θανατωθεῖ ἀπό τοὺς Ἰουδαίους στή Σαλαμίνα (βλ. «Πάντα τά ἔθνη», τ. 82/2002, σελ. 13).

Κοντά στόν θεοφόρο Μάρκο ὁ Αὐξίβιος γνώρισε σέ βάθος τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Ἐπί τά ἅγια

χέρια του σύντομα βαπτίστηκε καί λίγο ἀργότερα χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος.

Ἐπί τότε στήν ψυχή τοῦ Αὐξιβίου ἄναψε ἕνας φλογερός πόθος: Νά κηρύξει καί στοὺς ἄλλους τό εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας. Μά ὁ δάσκαλός του, ὁ Μάρκος, τόν συμβούλεψε: Πρῶτα νά διδάξεις τοὺς γύρω σου μέ τό παράδειγμά σου κι ἔπειτα μέ τά λόγια σου. Ἐπί, ἀκολουθώντας τήν ἀποστολική ὑποθήκη, ἄρχισε τόν ἀγώνα του.

Σέ λίγο καιρό ὁ δάσκαλος ὅσο καί ὁ μαθητής ἔφυγαν ἀπό τόν Λιμνίτη. Ὁ πρῶτος ἀναχώρησε γιά τήν Αἴγυπτο, ὅπου ἴδρυσε τήν Ἀλεξανδρινή Ἐκκλησία, καί ὁ δεύτερος γιά τοὺς Σόλους.

Ὁ μέγιστος εἰδωλολατρικός ναός τῶν Σόλων ἦταν ἀφιερωμένος στόν Δία, τόν «πατέρα τῶν θεῶν». Καθὼς περνοῦσε ἀπό ἐκεῖ ὁ ἅγιος, συνάντησε τόν εἰδωλολάτρη ἱερέα. Αὐτός, ἄνθρωπος ἀγαθός καί καλο-προαίρετος, βλέποντάς τον καί καταλαβαίνοντας πῶς ἦταν ξένος, τόν κάλεσε στό σπίτι του γιά νά τόν φιλοξενήσει.

Ἐκεῖ ὁ Αὐξίβιος ἔμεινε κάμποσο καιρό, χωρίς ν' ἀποκαλύψει πῶς ἦταν Χριστιανός καί μάλιστα ἐπίσκοπος. Μιά μέρα, ὅμως, μέ φωτισμό τοῦ Θεοῦ, ἀποφάσισε νά μιλήσει στόν ἱερέα γιά τόν Χριστό. Ἐπί, ὅταν ἐκεῖνος γύρισε ἀπό τόν ναό τοῦ Δία, τοῦ εἶπε:

– Γιατί λατρεύετε καί προσκυνᾶτε σάν θεοὺς τίς πέτρες καί τά μάρμαρα; Ἐχουν μάτια, μά δέν βλέπουν. Ἐχουν αὐτιά, μά δέν ἀκούνε. Τίς προσευχές πού κάνετε καί τίς θυσίες πού τοὺς προσφέρετε δέν τίς ἀντιλαμβάνονται. Ὁ θεός τῶν Χριστιανῶν, ὅπως ἔχουν ἀκούσει, εἶναι ὁ ἀληθινός θεός. Αὐτός δημιούργησε ὅλον τόν κόσμον μόνο μέ τόν λόγο Του. Αὐτός δημιούργησε καί τό ἀνθρώπινο γένος ἀπό ἕνα ζευγάρι, ἄνδρα καί γυναίκα. Γιά νά εἶναι εὐτυχισμένος, τοὺς ἔβαλε σ' ἕναν θαυμάσιο κῆπο, τόν παράδεισο, ὅπου μέ λίγη δουλειά θά μπορούσαν νά ἔχουν ὅ,τι τοὺς χρειαζόταν. Μιά μόνο ἐντολή τοὺς ἔδωσε, νά μὴν τρῶνε ἀπό τοὺς καρπούς τοῦ «δέντρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ», ὅπως τό ὄνόμασε. Ἐπακούοντας σ' αὐτή τήν ἐντολή οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι θά μπορούσαν νά τελειοποιηθοῦν στήν ἀρετή καί νά γίνουν ὅμοιοι μέ τόν Πλάστη τους. Θά μπορούσαν νά γίνουν ἅγιοι,

ὅπως Ἅγιος εἶναι κι Ἐκεῖνος. Δυστυχῶς, ὅμως, ἐκεῖνοι δέν τήρησαν γιά πολὺ τή θεία ἐντολή. Παραβαίνοντάς την, ἔχασαν τόν παράδεισο. Καί δέν ἦταν μόνο αὐτό. Ἄπο τότε μπῆκε καί τό κακό στόν κόσμο, μέ ἀποτέλεσμα ὁ βασιλιάς τῆς κτίσεως, ὁ ἄνθρωπος, νά γίνει σάν τά ἄλλα ζῶα, κάνοντας σκοπό του τήν ικανοποίηση τῶν παθῶν του. Κι ὅταν δέν βρίσκει τά μέσα γι' αὐτό, ἀδικεῖ, κλέβει, σκοτώνει... Ἄπο τό κατάντημα αὐτό ὁ καλός Θεός θέλησε νά σώσει στίς ἡμέρες μας τά πλάσματά Του.

Ἦρθε στή γῆ Ἐκεῖνος γιά τόν ὁποῖο μίλησαν οἱ μεγάλοι σοφοί μας. Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, μεγάλωσε σάν κι ἐμᾶς, πέθανε, ἀναστήθηκε, ἀναλήφθηκε στούς οὐρανοῦς καί θά ξανάρθει κάποτε γιά νά μᾶς κρίνει...

Τά ἀπλά τοῦτα λόγια συγκίνησαν τόν καλοκάγαθο εἰδωλολάτρη ιερέα, πού ζήτησε νά μάθει περισσότερο γιά τόν Θεό τῶν Χριστιανῶν. Καί ὁ ιεραπόστολος συνέχισε νά τόν διδάσκει. Ἦ κατήχηση κράτησε κάμποσες μέρες, ὥσπου, ἕνα βράδυ, ὁ κατηχούμενος ἀσπάστηκε τήν ἀληθινή πίστη καί βαπτίστηκε στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Στό πρόσωπό του ἡ μικρή τοπική Ἐκκλησία βρῆκε ἕναν ἀκόμα ζηλωτή ἐργάτη.

Λίγες μέρες μετά τή βάπτισή, ἐπισκέφθηκε τόν

ιερό Αὐξίβιο ὁ ἅγιος Ἡρακλείδης, ἐπίσκοπος τῆς Ταμασοῦ, ὁ ὁποῖος τόν συμβούλησε νά κάνει πιά φανερή τήν ιδιότητά του καί νά ἀρχίσει τό πνευματικό του ἔργο. Ἔτσι κι ἔγινε.

Τό κήρυγμα τοῦ Αὐξιβίου, ἐνισχυμένο ἀπό τήν ἅγια ζωή του καί τά πολλὰ θαύματά του, ἔφερε ἐκπληκτικά ἀποτελέσματα. Τό μικρό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ πλήθαινε συνεχῶς. Τά σπιτία, ὅπου μαζεύονταν ὡς τότε οἱ Χριστιανοί γιά νά λατρεύσουν τόν Θεό, δέν τοῦς χωροῦσαν πιά. Ἔτσι ὁ Ἅγιος

ἀποφάσισε νά χτίσει μίαν εὐρύχωρη ἐκκλησία στήν πόλη τῶν Σόλων. Πραγματικά, μέ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου καί τῶν πιστῶν, ἡ ἐκκλησία ὑψώθηκε σύντομα. Σ' αὐτήν ὁ ἐπίσκοπος βάπτισε, ἀνάμεσα σέ πολλοὺς ἄλλους, τόν ἀδελφό του Θεμισταγόρα καί τή γυναῖκα του Τιμῶ, πού ἦρθαν ἀπό τή Ρώμη γιά νά τόν βροῦν καί πίστεψαν στόν Χριστό. Χειροτόνησε, μάλιστα, λίγο ἀργότερα τόν Θεμισταγόρα πρεσβύτερο καί τήν Τιμῶ διακόνισσα, γιά νά τόν βοηθοῦν στό ποιμαντικό του ἔργο.

Σέ λίγο καιρό ὁ ναός τῶν Σόλων ἦταν μικρός γιά νά χωράει τά πλήθη τῶν νέων πιστῶν, πού καθημερινά βαπτίζονταν. Γι' αὐτό στήν ἴδια θέση χτίστηκε ἄλλος, πιο μέγας καί πιο ὠραίος.

Πενήντα ὀλόκληρα χρόνια ποίμανε θεάρεστα τοῦς Σόλους ὁ ἅγιος Αὐξίβιος. Πρὶν ἀναχωρήσει γιά τά οὐράνια σκηνώματα, ὄρισε ὡς διάδοχό του τόν μαθητή καί συνεργάτη του Αὐξίβιο. Ὁ ἴδιος τόν εἶχε κατηχήσει καί βαπτίσει, δίνοντάς του τό ὄνομά του.

Ὅταν κοιμήθηκε εἰρηνικά, οἱ Χριστιανοί πένθησαν βαριά τήν ἀπώλεια τοῦ χαρισματικοῦ πνευματικοῦ τους πατέρα. Ὁ τάφος του ἔγινε πηγή θαυμάτων. Κάθε χρόνο, τήν ἡμέρα τῆς μνήμης του, 17 Φεβρουαρίου, μέ εὐλάβεια ἔρχονταν νά ζητήσουν τή μεσιτεία καί τή βοήθειά του.

Μ.Σ.Π.

Ἑρώτηση:

Ἐάν ἓνας αἰρετικός κληρικός προσέλθει καί ἐνταχθεῖ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μπορεῖ νά ἱεουργεῖ χωρίς νά χειροτονηθεῖ σ' αὐτήν ἐκ νέου;

Ἀπάντηση:

Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Θεόδωρος Βαλσαμών μεγάλος βυζαντινός κανονολόγος γράφει: Ὁ αἰρετικός ἱερέας ἢ διάκονος, πού ἔχει γίνει δεκτός στήν Ὁρθοδοξία εἴτε διά τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εἴτε διά τοῦ ἁγίου μύρου, ἐφ' ὅσον θέλει νά ἱεουργεῖ πρέπει νά χειροτονηθεῖ ὀρθόδοξως. Τήν προηγούμενη χειροτονία ἱερωσύνη στήν αἵρεση τήν θεωρεῖ «ὡς μή γενομένην» καί μάλιστα ὡς «μιαρωσύνην νομιζομένην» (πρβλ. Γ. Ράλλη - Μ. Ποιτῆ, Σύνταγμα, τόμ. Δ', σελ. 474).

Κατά πρῶτον τίθεται ἡ ἀνωτέρω ἐρώτηση, γιατί ἔχουμε τόν ξη' (68ο) κανόνα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων πού ὀρίζει: «Εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, δευτέραν χειροτονίαν δέξεται παρά τινος, καθαιρείσθω καί αὐτός, καί ὁ χειροτονήσας». Δέν ἐπιτρέπεται δηλαδή νά χειροτονηθεῖ κάποιος δύο φορές στόν ἴδιο βαθμό τῆς ἱερωσύνης.

Καί κατά δεύτερον δίνει αὐτήν τήν ἀπάντηση - γραμμή ὁ Βαλσαμών, γιατί ὁ ἴδιος ξη' κανόνας συνεχίζει: «...εἰ μή γε ἄρα συσταίη (= ἐκτός βεβαίως καί ἄν ἀποδειχθεῖ), ὅτι παρά αἰρετικῶν ἔχει τήν χειροτονίαν. Τούς γάρ παρά τῶν τοιούτων βαπτισθέντας, ἢ χειροτονθέντας, οὔτε πιστούς, οὔτε κληρικούς εἶναι δυνατόν» (Γ. Ράλλη - Μ. Ποιτῆ, ὅπ. παρ., τόμ. Β', σελ. 87).

Ὅπως, γιά νά γίνει ὀρθόδοξος χριστιανός ἓνας αἰρετικός, πρέπει νά βαπτισθεῖ κανονικῶς ἢ τουλάχιστον νά μυρωθεῖ μέ τό ἅγιο μῦρο (ἐφόσον ἀνῆκε σέ ὀρισμένες ἐλαφρές περιπτώσεις

αἱρέσεων ἢ σέ σχισματικές κοινότητες), ἔτσι καί ὁ αἰρετικός κληρικός πρέπει νά χειροτονηθεῖ κανονικῶς στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Καί ἐάν ἀκόμη ὑπάρχει κάποια ἀμφιβολία περί τοῦ πρακτέου ἢ μᾶλλον ἀκριβῶς γι' αὐτήν τήν ἀμφιβολία πρέπει νά τελεσθεῖ ἡ ὀρθόδοξη χειροτονία. Γι' αὐτό καί στίς περιπτώσεις πού ἔχουμε ἀμφιβολία, ἐάν ἓνα βρέφος εἶναι βαπτισμένο, τελοῦμε τό βάπτισμα ἐξ ὑπαρχῆς. Βλέπε πδ' καν. τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί τόν οβ' καν. τῆς Καρθαγένης.

Πρός ἐπίρρωση τῶν ἀνωτέρω φέρνουμε καί τήν ἐξῆς ἐνδεχόμενη περίπτωση: Ὅταν θελήσει ἓνας αἰρετικός νά γίνει Ὁρθόδοξος καί πρέπει πρὸς τοῦτο νά βαπτισθεῖ, θά δεχθεῖ νά τόν βαπτίσει πρῶν κληρικός τῆς αἱρέσεώς του, ὁ ὁποῖος δέν ἔχει χειροτονηθεῖ κανονικῶς καί ὀρθόδοξως ἢ θά ἀναζητήσει ἱερέα κανονικῶς χειροτονηθέντα;

Ἄλλο ὅταν ὀδη ὡς σύνολο αὐτή ἡ αἵρεση συμφωνήσῃ καί δεχθεῖ νά συγκαταλεχθεῖ καί νά συσσωματωθεῖ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί γίνει αὐτό κατά τήν Ἐκκλησιαστική Οἰκονομία καί ἀπό τήν ὀδη Ὁρθοδοξία. Σ' αὐτήν τήν περίπτωση καί ὅλα τά γεγόμενα τυπικῶς μυστήρια τῆς πρῶν αἱρέσεως μποροῦν νά ἀναγνωρισθοῦν καί νά πληρωθοῦν μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, τήν ὁποία ἔχει πλουσίως καί διαχειρίζεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Μέχρι τότε ὅμως στίς μεμονωμένες περιπτώσεις πρέπει νά ἰσχύει ἡ ἐγκεκριμένη ἀρμοδίως κανονική τάξη.

Παν. Ἱ. Μπούμης

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἔνυπορεῖτό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. 1α' 29)

Ἀπὸ 01-10-2017 ἕως 31-12-2017 προσεφέρθηκαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικά ποσά γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Abougiannis 20 • Ἀνδὼν Ἀθανάσιο 20 • Ἀλμαλιώτου Τριάντα Τριανταφ. 16 • Ἀναγνωστοπούλου Ἀργυρή 50 • Ἀναστασιάδη Σταύρο 100 • Ἀνταθλόπουλο Γεώργιο 100 • Ἀντωνάτου Παρασκευή 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4901) 25 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5254) 2.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4916) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5059) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4887) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5041) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5201) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4004, 4388, 4939, 5197) 120 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1741) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4545) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4969) 6 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4573) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4967) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5198) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4413) 600 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4389, 4403, 4959, 4960) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4965, 5247) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4405, 4953, 4966, 5233) 200 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1717) 90 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1729) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1730) 90 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1731) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1732) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1744) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4408) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1715) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1713) 10 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1710) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4974) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4600) 350 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4598) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4018) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4954) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4946) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5252) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5231)

20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 5193) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4391) 3.000 • Ἀποστόλου Ἀθηνά 620 • Ἀραμπατζίδου Σταυρούλα 300 • Ἀσημάκη Ἀρχοντοῦλα 10 • Βαλλῆ Βασιλική 20 • Βασιλειάδου Ἀθηνά 20 • Βασιλοπούλου Σοφία 120 • Βάιο Γεώργιο 30 • Βεληβασάκη Γεώργιο 40 • Βέττα Γεωργία 80 • Βιλλήκη Ἀργυρώ 20 • Βιολλάκη Ἐμμανουήλ 10 • Βουτενιώτη Ἀνδρέα 20 • Βουτενιάκη Γαρυφαλλιά 50 • Βοιβόντα Βασιλική 30 • Γαβριήλ Μαρία 65 • Γαργαλή Νικόλα 250 • Γαρμπή Βασίλειο 65 • Γαυρίδου Σοφία 100 • Γερομόσχου Ἐλένη 10 • Γεωργιάδη Παναγιώτη 20 • Γεωργιάδου Κων/να 5 • Γεωργίου Ἐλευθέριο 15 • Γεωργίου Παντελή 100 • Γεωργοτὰ Μάρκο 50 • Γεωργουλέα

Ἀνδρέα 10 • Γιαννακοπούλου Ἐλενα 50 • Γιαννοπούλου Παναγιώτα 42 • Γκαρβέλα Δήμητρα 50 • Γουλιέλμο Γεώργιο 100 • Γραμματικοῦ Ἀλεξάνδρα 300 • Δανιήλ 30 • Δανιηλίδη Κωνσταντῖνο 5 • Δάρρα Σταυρούλα 20 • Δασκαλοπούλου Οὐρανία 30 • Δασκάλου Στυλιανή 10 • Δελατόλα Εὐπραξία 50 • Δημητρίου Ἀνθή 20 • Δημητρίου Ἄννα 20 • Δημητρίου Νίκη 25 • Δημόπουλο Ἀθανάσιο 200 • Διάφα Ἀλεξάνδρα 50 • Δοκμετζόγλου Ἐλισάβετ 50 • Δουβρῆ Ἀπόστολο 20 • Δουγάλη Παναγιώτη 50 • Δουμουρά Σταμάτη 30 • Δρακουλάκη Μενέλαο 100 • Δριβήλα Γεωργία 70 • Δρόσο Ἀθανάσιο 20 • Ἐνωση Ἀποστράτων Ἀξ/κῶν Ναυτικοῦ 50 • Εὐθυμίου Γε-

Ἵ Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας κ. Ἀμβρόσιος μέ νεοφώτιστους Κορεάτες πιστοὺς μετὰ τὸ ὁμαδικὸ βάπτισμά τους

ώργιο 100 • Ζαρρού Μαρία 70 • Ζαφειρόπουλο Χρήστο 45 • Ζαχαράκη Μαρία 100 • Ζαχαρίου Νέλη 100 • Ζέρβα Νικ. Δημ. 90 • Ζηλιανάκη Έλενη 50 • Ζουμπούλογλου Χρυσουγή 50 • Ήλιοπούλου Γεωργία 50 • Ήσυχαστήριο «ΟΙ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 30 • Θαλασέλη Παναγιώτη 200 • Θηβαίου Δ. 10 • Θηρεσία 50 • Ίακωβίδη Βασ. 50 • Ίουλιανή Καθηγουμένη 20 • Ίσρατόγλου Άλξις 50 • Κακαράτζα Άντωνιο 30 • Καλογεροπούλου Ταβιθά 50 • Καλόξυλο Εύαγγελιο 100 • Καντά Νικηφόρο 250 • Κάντζο Κων/νο 20 • Καντιδάκη Ίωάννη 120 • Καπελιώτη Ίλιάνα 55 • Καπιδάκη Μαριήλινα 2.000 • Κάππη Άναστασία 40 • Καραβάνη Ευστράτιο 60 • Καραγκούνη Παρασκευή 20 • Καραθεοδώρου Ειρήνη 50 • Καρακίτσου Έλενα 2.000 • Καραμανλή Άλξις 1.000 • Καραμάνου Άννα 70 • Καραολάνη Κων/νο 100 • Καραϊσαρηλή Καλλιόπη 100 • Καρκαμπέση Λευκή 100 • Καρκάνη Φίλιππο 20 • Καρυώτου Χαρίκλεια 60 • Κασσέτα Δήμητρα 10 • Κατηφόρη Ναταλία 10 • Κατσιρή Βασίλειο 15 • Καφάτο Άντωνιο 46 • Κεκρόπουλο Ίωάννη 20 • Κοκκόρη Ευσέβιο 50 • Κορίκη Μάχη 60 • Κορρέ Παναγιώτη 25 • Κοσκιέρη Ηοenen Θωμαΐς 30 • Κοσμά Δημήτρη και Γεωργία 50 • Κούκη Κων/νο 5 • Κούνδη Νικόλαο 50 • Κουπαράνη Στέργιο 46 • Κουράφα Χριστίνα 150 • Κουτᾶ Άλέξανδρο 5 • Κουτσογιάννη Δημήτριο 120 • Κουτσοκώστα Φώτιο 100 • Κουτσουράκη Παντελεήμονα 50 • Κρίτσα Σταυρούλα 50 • Κρουστάλλη Δέσποινα 100 • Κυριακουλάκου Βασιλική 100 • Κωνσταντινιάδου Σοφία • Κωνσταντινίδη Εύαγγελιο 50 • Κωνσταντινίδου Έλεούσα Μαρία 100 • Κωνσταντόπουλο Κ. 20 • Κωνσταντοπούλου Βασιλική 20 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 60 • Κωστάκη Άθηνᾶ 20 • Κωτσάκη Μαρία 100 • Λεβεσάνο Νικόλαο 50 • Λιβιεράτου Δήμητρα 50 • Λυμπέρη Δημήτριο 100 • Μακρή Φιλιάρη 60 • Μακρίδου Νίνα 20 • Μανθόπουλο Κων/νο 1.200 • Μανού 50 • Μαντζίνη Γεώργιο 25 • Μαντούβαλο Παναγιώτη

30 • Μαραγκό Γεώργιο 350 • Μαργέλη Περικλή 200 • Μαρκαντωνάτο Γεώργιο 40 • Μαρσέλο Σωτήριο 25 • Ματζαρηλή Γρηγόριο 20 • Μαυρή Άννα 20 • Μεταξιώτη Νικόλαο 30 • Μηλίτση Γεώργιο 50 • Μικελιάτου Αιμιλία 5 • Μίχα Άννα 10 • Μιχαηλίδη Ίωάν. και Κων/να 100 • Μορφωνίδ Κων/νο 50 • Μπαμπαρούτση Ίωάννη 30 • Μπάμπη Παναγιώτα 50 • Μπασιούκα Κασσιανή 20 • Μπινιάρη Κων/νο 50 • Μπινίκο Νίκο 10 • Μπόζο Ίωάννη 50 • Μπόζου Σεβαστή 100 • Μπολώση Πέπη 20 • Μπουζάνη Σοφία 30 • Μπουρνάκη Θ. 50 • Μπούσμπουρα Περ. 80 • Ναθαναήλ Έλευθερία 100 • Ναό Άγ. Παρασκευῆς 502,5 • Νασοπούλου Π. Στέλλα 40 • Νέλλη Απόστολο 80 • Νικολαΐδη Άθανάσιο 10 • Νικολαΐδη Ματθαίο 100 • Νικολαΐδου Έλενη 50 • Νούση Στυλιανό 100 • Ντιώνια Φωτεινή 20 • Ξαγρεμμενάκο Στυλιανό 20 • Παναγιωτόπουλο Στυλιανό 250 • Παναγιωτουνάκου Παν. 100 • Παντζοπούλου Άδαμαντία 100 • Παπαγρηγορίου Στυλιανό 20 • Παπαδάκο Γεώργιο 150 • Παπαδημητράκη Έλενη 20 • Παπαδημητρίου Άρίσταρχο 200 • Παπαδόπουλο Γρ. Γεώργιο 50 • Παπαεθυμίου Ζωή 30 • Παπακωνσταντίνου Β. Νικόλαο 50 • Παπακώστα Καθ. 20 • Παπαμόσχου Σοφία 50 • Παπανικολάου Κων/νο 50 • Παπασαραντόπουλο Παναγιώτη 30 • Παπαχρήστου Ήλιάνα 300 • Παπαϊωάννου Άγγελική 50 • Παραδείση Νικόλαο 200 • Παρασκευοπούλου Άθηνᾶ 100 • Παράσχου Ροδάνθη 15 • Παρτάλη Έλυσάβετ 30 • Πασιά Ζωή 100 • Πασχαλίδη Άναστάσιο 20 • Πατούνα Έμ. 120 • Πατρινό Νικόλαο 50 • Πατρινοῦ Ειρήνη 200 • Πάτση Παναγιώτη 20 • Πατσογιάννη Δημήτριο 80 • Παυλάκο Άλέξανδρο 30 • Παχιού Άγγέλα 50 • Πετρόπουλο Παναγιώτη 35 • Πιπολάκη Βασίλειο 200 • Πηλαγιώτη Σοφία 40 • Πλέσσα Έλενη 30 • Πολεμικό Σωτήριο τοῦ Έμ. 315 • Πουλάκη Μαργαρίτα 50 • Πουλάκου Βασιλική 4.000 • Σακιώτη Κων/νο 50 • Σαλίχο Παναγιώτη 15 • Σαμίου Λίτσα 327,7 • Σαμιώτη Ζωή

100 • Σαραβάνου Βασιλική 100 • Σαρόγλου Λάζαρο 25 • Σακινίδου Σταυρούλα 20 • Σεμερτζίδου Σταυρούλα 20 • Σκίκο Νικόλαο 50 • Σκρίνη Βαρβάρα 100 • Σοηδάτο Εύαγγελιο 50 • Σοηομωνίδη Άργύριο 30 • Σοηομωνίδου Άνδρομάχη 30 • Σουριδή Ήλια 100 • Σοφικιώτη Νικόλαο 8 • Σπυριδάκο Σωτήριο 50 • Σπυρόπουλο Σπυριδώνα 15 • Σταματοπούλου Δέσποινα 60 • Σταματοπούλου Ρούσσου Άρτεμις 60 • Σταυρόπουλος Ί. & Συνεργάτες 200 • Στεργίου Παναγιώτη 40 • Στουγιαννάκη Λίτσα 25 • Στρατίκη Παναγιώτη 10 • Σύλληγοσ «Η ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ» 200 • Σύλληγοσ «ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ» 200 • Συμεωνίδου - Δέδε Έλενη 30 • Σωτηροπούλου Αικ. 50 • Ταταράκη Εύαγγελία 100 • Τζανετή Στυλιανό 20 • Τζίντζιο Γεώργιο 40 • Τζιντζίου Όλγα 40 • Τζιρίτη Κωνσταντίνα 300 • Τζιζώλα Θεόδωρο 200 • Τζουανάκη Ευσέβεια 40 • Τηγάνη Παναγιώτη 10 • Τίγκα Ίωάννη 700 • Τράϊκου Παναγιώτα 20 • Τριανταφυλλάκη Γεώργιο 15 • Τριανταφυλλού Εύγενία 5 • Τσαβού Μαργαρίτα 100 • Τσακίρη Ειρήνη 20 • Τσαμαρδού Τρισεύγενη 10 • Τσαρούχα Άθανάσιο 30 • Τσελεπατιώτη Εύαγγελιο 250 • Τσεληιάγκου Λεμπιδάκη Μαθαματένια 50 • Τσικαλάκη Καθολική 100 • Τσιρώνη Μαρία 101 • Τσιρώνη Ροδαλιά 5 • Τσίτουρα Άπόστολο 50 • Τσολλάκη Ειρήνη 20 • Ύφαντῆ Ίωάννη 40 • Ύφαντῆ Ίωάννη 60 • Φιλ. Σωματείο «Ο ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ» 400 • Φιλιώτη Σπυριδώνα 5 • Φούγια Κων/νο 400 • Φραγκιουδάκη Άγάθη 50 • Φραγκουλόπουλο Ευστράτιο 50 • Φωτόπουλο Φώτιο 500 • Χαμακιώτη Σωτήριο 100 • Χαραλαμπίδου Μαρία 20 • Χαραλαμπόπουλο Θεοδόσιο 100 • Χαρίση Θεοδώρα 300 • Χατζηγεωργίου Αικ. 20 • Χατζηκυριάκου Βασ. 50 • Χατζημάρκου Στέλλα 100 • Χατζησταυρίδου Άναστασία 40 • Χατζησταυρού Κων/νο 150 • Χλήτσιου Κωνσταντίνα 20 • Χρυσικοπούλου Έλενη 50 • Χρυσό Μιχ. Παῦλο 60 • Ψυχογιό Δημήτριο 20.

Επιμέλεια: Εύαγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Congo <i>Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν</i>	2
Ἡ ιεραποστολική διάσπαση τῆς προσευχῆς <i>† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος</i>	3
Ἐνθρόνιση Ἡγουμένους στά Νησιά Φίτζι <i>Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Νέας Ζηλανδίας</i>	5
Κορεάτικη παροιμία	5
Ὁ μακαριστός Ἱεραπόστολος Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος <i>† Ὁ Κινάσας Νικηφόρος</i>	6
Χειροθεσία Ἀναγνωστῶν στήν Πατριαρχική Σχολή <i>† Ὁ Ναϊρόμπι Μακάριος</i>	11
Ἀρχιμανδρίτης Σωφρόνιος Γραβάνης Ἕνας ἀθόρυβος ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου <i>Γ.Ε.Γ.</i>	12
Θεμέλιος λίθος γιά τήν ἀνέγερση Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱεῤῥᾶς Μητροπόλεως Μουάνζα <i>Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος</i>	15
Ἡ Ἱεραποστολή ὡς πληρότητα <i>Πέτρος Παναγιωτόπουλος</i>	16
Ἑβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς στή Μητρόπολη Κίτρους <i>Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κίτρους, Κατερίνης καί Πήλαταιμῶνος</i>	21
Πρώτη φορά χειροτονίες στό Β. Καμερούν. Ἡ φανέρωση τῆς Πεντηκοστῆς καί σέ αὐτό τό μέρος τῆς γῆς <i>π. Ἀντώνιος Μπαφαλοῦκος</i>	22
Ἅγιος Αὐξίβιος Σόλων Ἱεραπόστολος καί Ἐπίσκοπος τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων στήν Κύπρο <i>Μ.Σ.Π.</i>	26
Νομοκανονικά <i>Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης</i>	28
Δωρητές <i>Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης</i>	29

Ἐξώφυλλο – Ὅπισθόφυλλο: *Μικροί ἱερόπαιδες τῆς Ἱεῤῥᾶς Μητροπόλεως Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν λίγο πρὶν τήν Μεγάλην Εἴσοδο.*

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΛΖ΄, τεῦχος 145, Ἰαν. - Φεβρ. - Μάρτ. 2018
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ιεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτήτης: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιίου 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «PANTA TA ETHNI» Ἀποστολική Διακονία, Ἰο. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.313 - 315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἐσσοτερικῶ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τούς φρουτητές καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσόν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνο στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στή διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κοβαΐος.

Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κρουονέρι Ἀττικῆς

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 37, No 145, Jan.-Febr.-March. 2018

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* **To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.**

* **To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21 Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.313 - 315 - 316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΠΑΡΩΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αριθμός Άδειας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536

